ॐ नमः श्रीगणेशाय॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ अस्त्युत्तरस्यां दिशि देवतात्मा हिमालयो नाम नगाधिराजः। पूर्वापरौ तोयनिधी वगाह्य स्थितः पृथिव्या इव मानदंडः॥१॥ यं सर्वशैलाः परिकल्प्य वत्सं मेरौ स्थिते दोग्धरि दोहदक्षे। भास्वंति रत्नानि महौषधीश्च पृथूपदिष्टां दुदुहुर्धरित्रीं॥२॥ अनंतरत्नप्रभवस्य यस्य हिमं न सौभाग्यविलोपि जातं। एकोहि दोषो गुणसन्निपाते निमज्जतीं दोः किरणाविवांकः॥३॥ यश्चामरैर्विन्नममंडनानां संपादयित्री शिखरैर्बिभर्त्ति। बलाहकच्छेदविभक्तरागामकालसंध्यामिव धातुमत्तां॥४॥ यमेव तं संचरतां घनानां छायामधः सानुगतां निषेव्य उद्वेजिता वृष्टिनिराश्रयेण स्थाणुत्वमज्ञैर्गणितं स्मरंति॥५॥

सिद्धाः॥६॥ पदं हि सर्वत्र गुणैर्निधीयते हेतुस्तु पुष्पोपचयस्य शैलाः। विदंति मार्गं नखरंध्रमुक्तैर्मुक्ताफलैः केसरिणां किराताः॥७॥ न्यस्ताक्षरा धातुरसेन यत्र लताविकल्पद्रुमवल्कलेषु। विद्याधरीणामनवप्रियाणामुपायनं पत्रमृणीभवंति॥८॥ यः सूर्यपादैरुपगीयमानः प्रभातकल्पैः सुरभिर्वनांतैः। आक्षिप्तलीलाकमलैर्मुखानां गंधं मदस्रोतसि नानुभोक्ता॥९॥ किंनरीणां स्तनपत्रभंगिविलोपमासाद्य मधुव्रतेषु। यत्रांगरागाः कुसुमानुविद्धाः शिलातलेषूज्झितबर्हिबर्हाः॥१०॥ तानासरल्पद्रुमवेणिकायां यत्रोत्कटोत्तंसितसिद्धपुत्राः। प्रमृज्य कांतिं नवकर्णिकारैः सानूनि गंधैः सुरभीकरोति॥११॥ वनेचराणां वनितासखानां दरीगृहोत्संगनिषण्णभासः। यत्रौषधयो रजनीषु तैलं नक्तंचराः सुरतप्रदीपाः॥१२॥ उद्वेजयत्यंगुलिपार्ष्णिभागान्मार्गोशि

लिन्नतहिमेपियत्रानद्वर्दश्रोणिपयोधरत्वान्निंदंतिमंदांगतिमंश्रमुख्यः॥११॥
दिवाकराद्रक्षतियोगुहारुतीनंदिवानितमिवांधकारंहुडैपिन्नंशरणंप्र
पन्नेममत्वमुद्यैशिरसांसतीव॥१२॥लांगूलविक्षेपविसर्पिशोत्थैरितःस्त
तेःयंद्रमराविगौरैःयस्यार्थयुक्तंगिरिराजशब्दंकुर्वंतिबालव्यजनैश्रम
र्यः॥१३॥यत्रोन्मुकाक्षेपविलज्जितानांयदृच्छयाकिंपुरुषांगनानांदरीगृह
द्वारविलंबिबाष्पास्तिरस्करिण्योजलदाभवंति॥१४॥नागास्थानिश्चेरशाकू
राणांवोढामुहुःकंपितदेवदारुःयद्वायुरन्विष्टमृगैःकिरातैरासेव्यतेनि
न्नशिखंडिबर्हः॥१५॥सन्नर्मिदस्तावचितावशेषाएधोविवस्वान्परिवर्त्त

अवचितानिसमग्राणि।
कलिनावसुचितिधावणेशीतोमंदसुमिमु॥२

लक्षण्यरूपाःप्रतिमध्यमानिश्चत्रास्थरःनवीनांसरोजानांवीकाशेनैवजायते॥९॥मुनानांकलिकालंगेमहान्हरोजायते॥१

मानःपद्मानियस्यांत्रसरोरुहाणिप्रबोधयत्युद्धुरवेर्मयूखैः॥८॥यज्ञांगयोनि
र्यमेवक्ष्यंयस्यसारंधरित्रीधरणक्षमंचाधिपतिःकल्पितयज्ञभागंशैलाधि
पत्यंस्वयमन्वतिष्ठत्॥७॥समानसीमेरुसरवःपितॄणांकन्यांक्रतुस्यस्थित
यास्थितिज्ञः।मेनांमुनीनामपिमाननीयांमातामुरूणांविधिनोपयेमे॥८॥का
लक्रमेणाथतयोःप्रसूतेस्वरूपयोर्यस्तुरतप्रसंगोमनोरमंयौवनमुद्वहंत्या
स्तीनिवद्भूधरराजकन्याः॥९॥अस्तूतसानागवधूपनीयंमेनाकमंत्रोनि
धिबद्धसख्यं।क्रुद्धेपिपक्षच्छिदिदृप्तशत्रावेवेदनाङ्कलिशक्षतानां॥१०॥
अथोपमानेनपितुःप्रयुक्तादक्षस्यकन्यात्रवरूर्वपन्ना।सतीसतीयोगवि

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

सृष्टेर्दातांजन्मनेशैलवधूंप्रपेदे॥२१॥सान्धराणामधिपेनतस्यांसमाधिमस्या
मुदपादिनव्या।सम्यक्प्रयोगादपरीक्षतायांनावाविवोत्साद्गुणसंपत्॥२२॥
प्रसन्नदृक्पांशुविविक्तवातंशंखस्वनानंतरपुष्पवृष्टि।शरीरिणांस्थावर
जंगमानांसुखायतज्जन्मदिनंबभूव॥२३॥तयाऽदितिर्नौसुतरांसविज्ञे
सुरत्नसामंजलयावकाशेवैदूर्यभूमिर्नवमेघशब्दाऽस्निग्धयारत्नशला
कयेव॥२४॥दिनेदिनेसापरिवर्द्धमानालावण्यमयाविशेषान्ज्योत्स्नांतराणावकलांतराणि॥२५॥तांपार्वतीत्या
त्रिजनेननाम्नाबंधुप्रियांबंधुजनोजुहावाऽमेतिमात्रातपसोनिषिद्धापश्चा

सुतासना ॥३॥

॥३॥

दुमारख्यांसुमुखीजगाम॥२६॥महान्ततःपुत्रवतोपिदृष्टिस्तस्मिन्नपत्येनजगा
मतृप्तिं।त्रनंतपुष्पस्यमधोर्हिचूतेद्विरेफमालासविशेषसंगा॥२७॥त्रनाम
दृष्टाशिखयेवदीपस्त्रीमार्गायेवत्रिदिवस्यमार्गः।संस्कारवत्येगिरामनी
तीतयासपूतश्चविचक्षणैश्च॥२८॥मंदाकिनीसैकतावेदिकाभिःसाकंदुकैः
क्रत्रिमपुत्रकैश्चारेमेमृडुर्मध्यगतासखीनांक्रीडारसंनिर्विशतीवबाल्ये॥२९॥

गतकालिक सुदृशिष्यसा वर्ये २

तांहंसमालाःशरदीवगंगांमहौषधीर्नक्तमिवात्मनाशः।स्त्रीपदेशमु
पदेशकालेप्रपेदिरेप्राक्तनजन्मविद्याः॥३०॥त्रसंस्कृतंमंडनमंगयष्टेर
नासवाख्यंवरणंमदस्यकामस्यपुष्पव्यतिरिक्तमस्त्रंबाल्यात्परंसांद्य

त्रविनष्टज्ञा नां १

तंसश्रेणयः २ पूर्वजन्मोपार्जिताः २ निजकांतयः १

वयःप्रपेदे॥३१॥उन्मीलितंतूलिकयेवचित्रंसूर्यांशुभिर्भिन्नमिवारविंदं।ब
ध्वंतस्याश्चतुरस्रशोभिवपुर्विभक्तंनवयौवनेन॥३२॥प्रत्युन्नतांसोष्ठन
खप्रभाभिर्निर्लूपणादागमिवोद्विरंतौ।आजह्रुतुस्तस्यवरोरुयुग्मंसमुद्गनालस्थि
तारविंदश्रियमप्यवस्थां॥३३॥साराजहंसैरिवसंनतांगीगतेषुलीलां
चितविभ्रमेषु।व्यनीयतप्रत्यपदेशलुब्धैरादिस्मुनिर्भुग्रसिंजितानि॥३४॥
वृत्तानुपूर्वंनवातिदीर्घंजंघेश्रुतेस्तस्तदायोशमागनिर्माणविधौ
विधातुर्लावण्योत्पादनेवासयत्नः॥३५॥नागेंद्रहस्तावथचारुकर्कश
चादेकांतशैत्यात्कदलीविशेषान्लब्धापिलोकेपरिणाहिरूपंजातास्तदूर्वी

रूपमानबाह्याः॥३६॥एतावतीनेनसुमध्यशोभिकांचीगुणस्थानमनिंदितायाः।
आरोपितंयद्विशिखेनपश्चादनन्यनारीक्रमनीयमंगं॥३७॥यस्याःप्रविष्टं
तनात्तिरंध्रंराजतन्वीनवरोमराजिः।नाभीमतिक्रम्यसितेतरस्यतन्मुख
लामध्यमेवाश्रिवार्द्धिः॥३८॥गंभीरनाभाहृदसंन्निधानेराजन्यलानवरोम
राजिः।मुखेंदुलीतस्तनचक्रवाकंबुभूषतीवलवल्लरावा॥३९॥मध्येनसावे
दिविलग्नमध्यावलित्रयेणारुबन्धारबालाआरोहणार्थंनवयौवनेनकाम
स्यसोपानपरंपरयुक्तं॥४०॥अन्योन्यमुत्पीड्यकुचप्रलाक्ष्याःस्तनद्वयंपांडु
तथाप्रकाशंमध्येयथाश्यामसुवर्णवर्णंतस्मृणालसूत्रांतरमप्यलक्ष्यं॥४१॥

शिरीषपुष्पाधिकसौकुमार्यौबाहूतदीयाविति मे वितर्कः। पराजितेनापि हृतौ
हरस्य यौ कंठपाशौ मकरध्वजेन ॥४२॥ निर्नर्छिता शोकदलप्रसूति पालिंग्य
वारुनरवंतदीयं। नवोदितेंदुप्रतिमस्य शोभां व्योम्नः प्रदोषविपरीतचकारः ॥४३॥
कंठस्यतस्याः स्तनबंधुरस्य मुक्ताकलापस्य च निस्तलस्य। चक्रेण चक्रव्यवहारनाम्ना जनेन नाद्वित्वसाधारणतूष्णभावः ॥४४॥ यदंगतापद्मगुणान्नेतुं
पद्माश्रितावाद्मसीमनीनां। उमामुखेनुप्रतिपद्यलोलाद्विसंश्रयांप्रीतिमवा
पलक्ष्मीः ॥४५॥ मुखंप्रबालोपहितंयदिस्यान्मुक्ताफलंवास्फुटविद्रुमस्थं। ततो
नुनुर्यद्विशदस्यतस्यास्तामोमुपर्यरुनरुचः स्मितस्य ॥४६॥ स्वरेणतस्याम-

परस्परंकांहि
रूत्वादनात्

॥५॥

-तूष्णतेऽनेनइतिरूपेणतूष्णतेयत्तदूष्णंतयोःभावःसमानःआसीत्

रघो३

मृतसृतेवयजल्पितायामनिज्ञातवाचित्रपत्यपुष्टाप्रतिकुलशब्दाश्रोतुर्वितंत्रीरि
वताज्ञुमाना ॥४७॥ प्रवातनालोत्पलनिर्विशेषमधीरविघ्रेक्षितमायताक्ष्या।तया
यदीतंतुमृगांगनाक्ष्यः ततोयदीतंतुमृगांगनाभिः ॥४८॥ तस्याः शिलाकोजन
निर्मितेवकांतिर्न्दुवोरायतलेषयोयीतांविलासावनुरागनंगः स्वरापसौं
दर्यमदंमुमोच ॥४९॥ लज्जातिरश्चांयदिवेतसिस्यादसंशयंपर्वतराजपुत्र्याः।
तंकेशपाशंप्रसमीक्ष्यतस्यर्युक्तप्रियंचशिथिलंचमयीः ॥५०॥ सर्वोपमाद्रव्य
समुच्चयेनयथाप्रदेशंविनिवेशितेनासानिर्मितावि श्वसृजाप्रयत्नादेकस्थसौं
दर्यदिदृक्षयेव ॥५१॥ तोनारदःकामचरःकदाचित्कन्यांकिलप्रेक्ष्यपितुःसमी

पोसमादिदेशैकवधूंत्रिवित्रेमुक्ताशरीरार्द्रदरांहरस्य॥५२॥ऊरुःप्रगूनेपिवय
स्यतोस्यास्त्रस्थोनिहतोन्यवरानिलाषःरूतेऽशनानीडिमंत्रभूतमर्हति
तेजोरत्यपराणिद्रवं॥५३॥त्रयावितारंननिदेवदेवमद्रिःसुतांयादयितुंश
शाक॥त्रस्यर्थनात्तंगनयेनसाधुर्मध्यस्थमिष्टेप्वलंबतेर्घौ॥५४॥यदैवद्र
वैंजमनेशरीरंसादहरोषान्मुदतीमसर्ज्ज॥तदाप्रकृत्यैवविमुक्तसंगःप
तिःपशूनामपरिग्रहोन्मत्र॥५५॥सकृत्रिवासास्तपसेजितात्मागंगाप्रवा
होक्षितदेवदारूप्रस्थेहिमाद्रेर्मृगनाभिगंधिकिंचित्किरातैरुपनीतमध्वा ॥६॥
सा॥५६॥गणानमेरूप्रवावतंसारूज्जिचरःस्पर्शवतीर्वसानाः॥मनःशिलाविं

=नंदिमहाकालचंद्यादयः? =सुकोमलाः? परिधानाः? =धातुरसनविच्छुरिताः? वर्बुरिताः?

=वल्मिवद्दरिद्रकं? छिता?

वीर्यवंत्योषधीनांविकारस्तोनिपातिके॥४८॥जयाशायंत्रयास्माकंप्रतिद्वातौवि
माहरिचक्रेणतेनास्यकंठेनिष्कइवार्पितः॥४९॥तदीयास्तोयदेघ्नंयत्कुरावर्त्त
कादिषु॥त्रैत्यस्यंतितदाघातंनिर्जितैरावतागजाः॥५०॥तैदिक्षामोविनोस्तृष्णं
सेनान्यंतस्यशांतयेऽकर्मबंधछिदंधर्मंभवस्येवमुक्तवाः॥५१॥गोप्तारंसुर
सैन्यानांयंडरस्कृत्यगोनेनित्रत्यानेष्यतिशत्रुभ्योबंदामिवजयश्रियं॥५२॥
वत्स्यवसितेतस्यससर्ज्जगिरमात्मभूः॥गच्छितानेतरांदृष्टिंसौम्यग्रेनजि
गायया॥५३॥संपस्पतेवःकामोयंकालःकश्चित्प्रतिक्षतांतस्यसिध्येया
स्यामिसर्गेव्यापारमात्मना॥५४॥इतःसदेत्यःप्राप्तश्रीर्नतंद्रीतिदयंविषद्य

=ग्रस्तोत्मकुसुरेकपरमेष्ठिपितामह? शत्रु

वयं विनाइतिविच्छ, नाच्यासस्यं देवसैन्यानां स्वयं नः

कदांशिष्यंति?

अग्रेतत्र?

PAGE(S) MISSING
NOT AVAILABLE

7 To 10

क्षयं प्राप्तितं सत्रं [illegible] छन्नि [illegible] यी [illegible] ना [illegible] नो महि [illegible] श्च मेपार्थितं [illegible] संग्रामक्ष [illegible] लं २ युष्मासु मध्ये [illegible] यमेऽर्वाणं [illegible] तं तारकं [illegible]
[illegible] सं १ तयस्य सं ४
नाखलादितो महादेवः तस्य रतः सुकृतस्य [illegible] शोऽनागः श्वतारः तस्मात् कृतेतं वर्जयित्वा [illegible] वः रतनयए वजेऽंशक्रो नान्य इत्यर्थः २
सदेव न तिरो तं

देवापि संवर्धयंश्छेचमसं प्रतं ॥५५॥ इत्तं ते ऽनेदमवादीमया वा स्मै प्रतिश्रुतं ॥
वरेण शमितं लोकानलं दग्धुदितत्रपं ॥५६॥ संयुगो सौ युगीनंतमुद्यंतं त्रं सदे
तवः ॥ त्रंशा दुतेनिषक्तस्य नालं लोहितरतं [illegible] सहि देवः परंज्योतिं तमः पा
रं प्रतिष्ठितो परिछिन्न प्रत्यावर्हन्मयानवि [illegible] ॥५७॥ उनेएवं कमेवोदुम्बु
नयो बिज्ञमाहितो सावाशंनोस्तदीयावा मूतिर्जृतमयिममा ॥५८॥ उमारूप
णेतेयूयं संयमस्तिमितमनाः शंनोर्यतध्वमाकूष्टर्मयस्कांतेनलोहवत् ॥६०॥
तस्यात्माशितिकंठस्य सेनापत्यमुपेत्यवः मोक्षोतसुरबंदीनांवेणीर्वीर्य
विन्नतिंमु ॥६१॥ इतिव्याहृत्यविबुधनरविश्रयोनिस्तिरोदधेमनःस्थितक

त्रिः १

सः ५७९

समर्थः स्तुवनाभिनन्नस्मीक्ष्यतीत्यर्थः २
नेत्रेनिक्षिप्तस्य [illegible] क्षेपितस्य २
श्रीमहादेवस्यमि [illegible] त्यंत्रयहं ३ २
त्रंशक्रमेवेत्र
सदेवः महादेवः ३
परमार्थश्चात्मार्थं वर्त्तते २
पार्वतीयदुग्धाक्ता
दुंबकमणिना २
॥११॥
लोहवत्लोहं २

र्त्वास्तेपप्रतिदिवंययुः ॥६२॥ तत्रनिश्चित्यवंदर्पमगमत्याकशासनः मनसाकां
र्यसंसिध्येत्वरादिगुणरंदसा ॥६३॥ अथसुललितयोषिद्भूलतावासुहृंगंरतिव
लयपदांकेशापमासत्यकंठं सदत्वरमधुदस्तन्यस्तैऊरास्त्रः शतमरवमुपतस्थे
प्रांजलिःसुष्पधन्वा ॥६४॥ इतिकुमारसंभवेमोदाकाव्येकविश्रीकालिदासकृतौ
ब्रह्मात्रिगमनोनामद्वितीयः सर्गः ॥२॥ छ ॥ ग्रं ॥ ६३ ॥ तस्मिन्नवेनस्त्रिदशान्विदा
यसंस्त्रमद्भांयुगपत्पतात्रयोजनापेक्षितयाप्रतीणां प्रायश्चलंगौरवमाश्रितेषु ॥१॥ स
वासवेनासनसन्निकृष्टमितोनिषीदेतिनिरूष्टभूमिर्जनुः प्रसादंप्रतिबंधमूर्त्तवि
कुंमिथःप्राक्रमतेवमेनं ॥२॥ आज्ञांपयज्ञातविशेषमुसांलोक्यनुयंत्रकरणीयमस्ति ॥

सासने

धन्वयोष्प १
कार्यवशनइत्यर्थः
६१
वृत्तं २

अनुयदंसंस्मरणप्रवृत्तमिछामिसंवर्हितुमाज्ञयेतो॥३॥केनान्यरूपापलकांक्षिणातेनीतंतदी
र्घजिनितातपोजिः।यावद्भवत्यादितरायवरूथमकर्मुकस्यास्यनिदेशवर्त्तः॥४॥असंमतःवस्त
वमुक्तिमार्गेषुननर्वक्रेशनयाव्रपन्नःबद्धश्चिरंतिष्टतुरुदशेणारेतिन्नरुद्धरै
विलासैः॥५॥अध्यापितस्योशनसापिनीतिंप्रयुक्तरागप्रणिधिर्हिमस्तोकस्यार्थंध
र्मेवदपीडयामिसिंधस्तटैर्वाघइवप्रहृष्टः॥६॥कामेकपत्नीव्रतदुःखशीलांलो
लंमनश्चारुतयाप्रविष्टांनितंबिनामिछसिमुन्नरत्नां।कंठेस्वयंग्राहनिषन्नबा
हुं॥७॥क्वयासिकांमिन्सुदतीपराधोपादानतःकोपनयावधूतः॥तस्याःकरि
ष्यामिदृढानुतापंप्रवांतशप्पाशरणंशरीरं॥८॥प्रसीदविस्रम्यतुवारवर्जंश

रैर्मदायेःकतमःसुरारिःबिभेतुमोघीकृतबाहुवीर्यः॥९॥
तवप्रसादात्कुसुमायुधोपिसहायमेकंमधुमेवलब्ध्वा॥ऊर्यदिरस्यापिपिनाकपाणेर्ध
र्यक्षतिंकेममधन्विनोन्ये॥१०॥अथाऽदेशादवतार्यपादमाक्रांतिसंक्रांचितपादपी
ठंसंकल्पितेर्थेविहतात्मशक्तिमाखंडलःकामिदंबभाषे॥११॥अवैमितेसार
मतःखलुत्वांकार्यंगुरुण्यात्मसमंनियोक्तुंव्यादिष्यतेन्यंधरतामवेक्ष्यनस्त्व
देहोदहनायशेषः॥१२॥आशंसताबाणगतिंधवेकार्यंचयानःप्रतिपन्नकल्पं
निबोधयज्ञांशनुजामिदानामुद्यंहिनामिप्सितमर्थमेत्य॥१३॥सर्वंसरक्ष्यत्यकप
पन्नमेतदुन्मेषमास्त्रंकुलिशंत्रवांश्चवज्रंतथावीर्यमदस्त्रकुंठंसवेतागामि
रसाधनंवा॥१४॥अमोघवीर्यप्रहरंत्वयास्यजयायसेनान्यमुशंतिदेवाः।सत्वंदे

=सेवांचक२

केषु निपातस्ताध्यर्द्धां गन्तुर्बलतिपाञ्चितात्मा॥१५॥तस्योर्हिमाद्रेः प्रयतांतरज्जोर्जि
तात्मनेरोशयिष्यंयतस्त्वा योषिद्भुतद्वार्यनिषेकरूमिः सिवद्धमेत्यात्मभुवोपदि
ष्टं॥१६॥गुरोर्नियोगाद्यनगेंद्रकन्यास्थाणुंतपस्यंतमधिष्ठायाम॥त्रयास्तइत्प्र
स्मरसोमुरेवस्यः स्मृतेमयामत्प्रणिधिंसगर्वैः॥१७॥लङ्घसिध्येकुरुदेवकार्यमर्थो
यमर्थीचरत्नव्यएव॥त्रयेक्षतत्रत्यमुत्तमंत्वोबीजांकुरःप्रादुरयादिवोग्राः॥१८॥
=अस्मित्रकुरुराणविजयान्यपायतेवकामोस्त्रगतिःस्तीत्यं॥त्रयप्रसिद्धंयशसेदि
सुरतोमनन्यसाधारणमेवकर्म॥१९॥सुराःसमन्यर्थयितारएतेकार्यंत्रयाणम
पिविच्छपानांशापेनतेकर्मनवातिहिस्रमहोबतासिस्पृहणीयवीर्यः॥२०॥मधुश्च

॥१३॥

तेमन्मथसाद्दयदिसावनुक्तोपिसहायएवस्मरारणाःप्रेरयितात्रवेतिव्यादिश्य

=आयुधप्रस्तरःवर्त्तते४=अतिलङ्घनीयपराक्रमःअस्ति२

=अहोद्भुतम्आश्चर्यजनकइतिदर्शने२ सः२

पुष्पादिरूपेण आत्मानंविधायत्रारोप्य५

=धन्यःकृतार्थः४

षदश्वोगंधवहोगंधवाहःनिलाशुगाःसमीरमारुतमरुज्जगत्प्राणःसमीरणःइत्यमरः॥६=हिमावलसंबंधिनं३

=देहनाशंगन्तुंगीलताकार्यंनिष्पत्तियेनयत्तेन३=विपक्षःउत्कंठाजनना४

=एकाग्रचित्तायाः४=धनदाधृक्षितांप५

तेवेनदुताशनस्य॥२१॥तथेतिशक्राभिवचस्तुराज्ञामादायसूनोमदनःप्रतस्थेदिग्वा
रणस्खालनकर्कशेनदस्तेनपस्पर्शतदंगमद्रेः॥२२॥समाधवेनाभिमतेनसख्या
रत्याचशश्वत्कमलोद्भवोत्थेतत्रंगव्ययशार्थितकर्मसिद्धेः॥स्वाश्रमंदेवतंजगा
म॥२३॥तस्मिन्वनेसंयमिनांतुनीनांतपःसमाधेःप्रतिकूलवर्त्ति॥संवत्सरोने
दमिवानलस्यतमात्मानमाधायमधुर्जजृंभे॥२४॥अवेरपुष्पादिशिपुष्पशृंगंउप्र
दृत्तसमयंविलंघ्यादिग्दक्षिणागंधवहेनवालीकनिश्वासमिवोन्मसर्ज॥२५॥
=अस्तूतसघःकुसमान्यशाखःस्कंधात्प्रभृत्येवसपल्लवानिपादेनमोपेक्षितनूतनेन
दक्षिणांसंपर्कमासेदिवतन्मुखेन॥२६॥सघःप्रवालोद्गमचारुपत्रेनीतेयत
माप्तिंनवचूतबाणे॥निवेशयामासमधुद्विरेफान्तामाद्दराणोवमनोजवस्य॥२७॥

=कालंअतिक्रम्य४=नवंचूतंचूतकुसुममेव=विटपाएवभौंस२=मन्यछ्वासंइवदुःखोछ्वासंइव४

=संपर्कंविहारं२ =दलाएवशरःतस्मिन्२=गंधवहंवातं४=वसंतःचत्रमासान्२

=नार्यया३=सत्र
=संयशाश्मात्मया३
दर्पकल्पं५

=उच्चलासत्रक्का
लवशंतःप्राप्त
चूर्दित्यर्थः५

=पुष्पाणिएवआज्ञा
नेत्रंतेनकृत्स्नं
विशेलस्यात्ति
क्षुवेत्यर्थः३

=इंद्रस्याश्रमंतपोविघ्न
कामस्यस
सूर्यो देवेद
मुमावं४

=नशार्थयत३
=परिप्रलंघिति
तं२

वर्णः प्रवर्षसत्ति वर्षिकारं द्रुनो तिनिगंधितयाख्येतः प्रायेण सामग्र्यविधौ युक्ता तांप
राजद्रुवो विश्वरजः प्रवृत्तिः ॥२०॥ बालेंदुवक्त्राण्यविकाशशोभा नालंबनः पल्लवशो
न्मतिस्तो हितानि यथोचयंते तत्समागतानीतश्चलतानीवनस्थलतां ॥२१॥
लग्नद्विरेफांजनतुल्यचित्रं सुखंमधुश्रीस्तिलकंप्रवाल्यः रागेणबालारुणकोमलेन
नूतनप्रवालोष्टमलंचकार ॥२२॥ मृगाःप्रियाद्रुममंजरीणंरजःकणैर्विक्षितदृ
ष्टिपाताः मदोद्धताःप्रत्यलिंविचेरुर्वनस्थलीमैमरपत्रशोभाः ॥२३॥ रुतांकुरांस्वा
दकखायकंठंसुस्वंकिलोयन्मधुरंसुकूजोमनश्चिनोमानविघातदक्षंतदेवजातं
वचनंस्मरस्य ॥२४॥ हिमव्यपायाद्विशदाधरोष्ठा मापांडुरांतर्तसुखच्छवींतांस्वे ॥१५॥
दोऽमःविंसुरभांगनानांवक्त्रेप्रदत्रविशेषकेषु ॥२५॥ तपस्विनःस्वाश्रमवासिनः १ मुनयः १

द्वंद्वानिजगद्गगज यत्रवाक्किंनराणां मिथुनानि २ -प्रवाशोड्वां १ -वसंताविर्भावं १ -प्रयत्नेनसंस्तंभितावशमिताविक्रि या विकारोयेषांतानितेषां १ -प्रान्तेसतिर -प्रशितारः समर्थाः १ मदावघूर्णन १

-प्राश्रमं २

स्तामावलिंविलंब्यमधुप्रवृत्तिं प्रयत्नसंस्तंभितचित्रियाणांवशंविदीशमनसोब
लवुः ॥१९॥ तंदेशमारोपितपुष्पचापंरतिद्वितीयेमदनंप्रपन्नोवाप्तागतस्तेदृस्ता
नुविद्धंद्वंद्वानिजावंत्रियाविबबुः ॥२०॥ मधुद्विरेफःकुसुमैकपात्रेपपौप्रियांस्वा
मनुवर्तमानः शृंगेणचांसंस्पृशतिस्मगीतांकंडूयतेस्मसारः ॥२१॥
ददौसरःपंकजरेणुगंधिगजायगंधप्रतिवासितोदं जलंकरेणुः अर्धोपभुक्तेनबिसेनजायां
संभावयामासरथांगनामा ॥२२॥ गीतांतरेष्वश्रमवारिलेशैः विंविसमुत्स्वासि
तपत्रलेखं मुखंमदाघूर्णितनेत्रशोभि प्रियासुखंविभुरुत्पपुंच ॥२३॥ प
र्याप्तपुष्पस्तबकस्तनाभ्यः स्फुरत्प्रवालोष्ठमनोहराभ्यः लताविशेषास्तरवो

कुसुमैकपात्रं शृंगारसृष्टयावा २ चित्राणिप्रायं प्रकटावक्रः २

ध्यानतत्परः१

यवायुर्वनमृशरवाऽजबंधनामि॥३९॥अतामरसगतिरपिहएास्मिन्हरःप्रशंस्या
नपरोबलवानतेमरसणंनदिजानुविद्वांसमाधित्वेदप्रवोजवंति॥४०॥एता
एहहरिगतोथतंदवामप्रकोष्टार्पितेदमवत्रांसुखार्पितेवांगुलिसंज्ञैवमाचा
लाः पद्मायेतिवंमानव्यनेषीत॥४१॥निधंप्रहस्तंनिजतद्विरंमूर्वांडजेशांतमृगप्रया
रंतछासनाद्यांननमेवसर्वेनार्पितारंतद्वावतस्थे॥४२॥दृष्टिप्रपातंपरिहृत्य
तस्यकामःसुरःसुन्नमिवसिवप्रयाणेप्रांतेसुसंसत्तनमेदशाखंध्यातास्मदंत
तपतेर्विवश॥४३॥सदेवदारुद्रुमवेदिकायांशार्दूलचर्मव्यवधानवत्यां।आसी
नमौलशरीरपातःत्रिलोचनंसंयमिनंददर्श॥४४॥पर्यंकबंधस्थिरपूर्वकायम्

उपविष्टः२

॥१५॥

म

आसनंनिबद्धःशरीरपातोदृढंध्येयायस्य=नियमश्चंध्यानासनं१आजिनछादितायो२
=पर्यंकबंधनआसनविशेषेणास्थिरःनिश्चलःपूर्वकायोयस्य
=स्यसःनोनःपूर्वभागःपूर्वकायःपर्यंकोनामआसनविशे
=षः१

ऊर्ध्वमुरवस्यपाणिद्वयंपादयुग्मस्यसंनिवेशात्संस्थानात्१
=विकसितेकमलेइव१

कर्णावलम्बनौ
आरोपितेस्य
स्तद्विगुणात्तं
=शब्दसूत्रेण
पद्मालायेतसं२

कर्णावलम्बनौआरोपितेस्यस्तद्विगुणात्तंशब्दसूत्रेणपद्मालायेतसं२

आयतासनमितोनयंसंवृत्तौनपाणिद्वयसंनिवेशात्पुष्टसंस्थानात्सुजंगमाद्वेभुजयोर्वलयंवृत्तौवसक्तद्विगुणंपृष्ठसक्तंकंठप्रणालंगविशेषतो
लांमृगस्यसंयंयमनोदधानं॥४५॥विनिद्रकाशस्तिमितोयतोरःश्लक्ष्णविक्रियायंवि
रतप्रसंगेःनेत्रेरविस्पंदितपक्ष्ममालैर्लक्षीकृतघ्राणमधोमयूखैः॥४७॥अदृष्टिसंर
भमिवाशुकाद्मयामिवाधरमंतनरंगंअंतश्चराणांमरुतांनिरोधान्निवातनिष्कं
पमिवप्रदीपं॥४८॥कपोलतेनांतरलब्धमार्गज्योतिप्रसादर्शितशिरस्तःस्थाणा
रंतस्त्राधिरूढौकमार्योबालस्यलक्ष्मीरुपयंतमिंदोः॥४९॥मनोनबद्धारनि
षिद्धवृत्तिंइदिव्यवस्थाप्यसमाधिवश्यंमेयंहरंवेदविदोविदुरुमात्मानमा

उत्तमांगात्तमस्तकात्२
वरमसः२

मृणालसूत्रेस्यशितेदुभागेशब्दसौक्ष्म्यार्थमलंतायस्यांतां२

=कपोलानिनरमस्तकानितेषांयानिनेत्रांतराणि शोभांधरंति२ =ग्राणांनिरापयंतेनिरोधनंआछादयंतेर=उत्पन्नेः१
=नयनरंध्राणिनेत्रैःलक्ष्यःआक्षोमार्गःपंथायेस्तानि३ वशात्कृतं१ =तेजसांअंकुरैः३ योगिनः१

पश्यंतं १ =प्रकटयंतौ २

त्यन्यवलोकयंतं ॥९॥ आदिनियानुलकं ॥ स्मरस्तथा तत्तमयुग्मनेत्रं पश्यन्दूरान्मेनसा
एदृश्यं । नालक्षयन्माधसखस्तदास्त्रं अस्तंशरं चापमपिस्वदस्तात् ॥५१॥ निर्वर्णिन्
यिष्टमथास्यवीर्यं सिंधुद्वयंतीव वपुर्गुणेन । अनुप्रयातावनदेवतान्यामदृश्यतस्था
वररा जकन्या ॥५२॥ अशोकनिर्नासितपद्मरागमाकृष्टहेमद्युतिकर्णिकारं । मुक्ताकलाप
प्रतिमुक्तसिंदुवारंवसंतपुष्पाभरणंवहंती ॥५३॥ नावद्धितावित्रिदिवस्तनान्यां वासोवसा
नातरुणावरागं । रुजातपुष्पस्तवकावनम्रासंचारिणीपल्लविनीलतेव ॥५४॥ अस्तोनितं
बादवलंबमानापुनःपुनःवेसरपुष्पकांची । न्यासीकृतांस्थानविदाम्बरेणद्विसुवहंती
यामिवनार्म्यवस्य ॥५५॥ सुगंधिनिश्वासविदृद्धलोभंबिंबाधरासन्नवरंद्विरेफं । अतिक्षणं

द्वि
॥१६॥

वकुलपुष्पमेखलां २

=कामेनसाभवंती =अदृश्यतकिंतु पार्श्वमेखलांअवलंबमाना =बिंबसदृशोयोऽधरःओष्ठःतस्य =वारंवारं १ =नितंबात्कटि =प्रदेशात्स्रस्तां
=स्थानेधरयंतानितंबायंति २ सुरभिणा १ दृष्ट्वा अभिलाषः १ =न्यासीकृतांनिक्षेपीकृतांस्थापनाकृतांधनुषः संबंधिनां
=द्वितीयांमेखलांइवर

साकामनेत्रदृश्यतां १ =क्रीडाकमलेन १ =कंदर्पः २ =स्वव्यापारसिध्यं २ =संनाहयामास २ =सर्वेषु अवयवेषु अनवद्य.
द्वौवकारौयुग्मकां =निगृहीतेंद्रियैः =हरविषयैः परंस्वोत्कृष्टं २ =रतेरपिकामनायाआर्द्धापहरंलब्ध
लंसुवयतः १ =नअदधनोउत्पादयंतं १

=सैन्यमेणत्र =येनलोकाय =पत्नादृष्ट्वा =स्मासा १ नाविनोनर्तुः १
दिरतःबन्धूत्व निवृत्तं ४ ततःपरमात्मद शीनानंतरं ४

संन्नमस्तदृष्टिरलीलारविंदंनिवारयंति ॥५८॥ उलकं ॥ तांवीक्ष्यसर्वावयवानवद्यांरतेरपि
हृद्यदमादध्नोजितेंद्रियेसूलिनिपुष्पचापः स्वकर्मसिध्यंपुनराशशंस ॥५९॥ नविघ्नतःप
त्नुरमावशंवोःसमाससादप्रतिहारन्मिथोगात्मरांतःपरमात्मसंज्ञं दृष्ट्वापरंज्योति
रुपारराम ॥५०॥ नतोनुजंगाधिपतेःफणाग्रैरधःकृतंविष्टपनाभिनाभेः शनैःकृतप्रा
णविमुक्तिरीशःपर्यंकबंधंनिबिडंबिभेद ॥६०॥ तस्मैशशंसप्रणिपत्यनंदीसूनृतयाशै
लसुतानुपेतौ प्रवेशयामासवनंसुरौघोन्मुक्तेपमात्रानुमितप्रवेशां ॥६१॥ तस्याःसखीनां
प्रणिपातहर्षस्खेदस्तदानीःशिशिरात्ययस्यावकीर्यतन्यंबकपादमूलेपुष्पाव
यःपल्लवनंगलिन्नः ॥६२॥ उमापिनीलालकमध्यशोभिविस्रंसयंतिनवकर्णि

अपरमात्मसिध्यतेः

यामातसमाधेः ज्योतिस्तेजःउपलभ्यः महतावेदनेन धृतःउटजद्वारि नागोवारणानुयातं ४

=निविडंदृढं ४

=शनैर्मंदंमंदंकृताप्राणस्यऊर्द्धगतिःनाया =विमुक्तिर्मोक्षोयेनयः ५

पर्यंकबंधंआसनविशेषरचनांशिथिलंचकारनिजेद ४

कारोवकारकएष्यतपश्चवेनमद्धर्मप्रणमंदृष्टमनधङ्गाय॥६२॥अनन्यराजंभ
पतिमाद्युहीतिसातथ्यमवाजिहितमवेनानहीश्वरःवाङ्मनयःकदाचित्पुरुषंति
लोकेविपरीतमर्थं॥६३॥कामस्तुबाणावसरंप्रतीक्ष्यपतंगवद्विगतसुखंविवि
क्षुःउमासमक्षंदरबद्धवेक्षःशरासनज्यांमुहुरामृशंतं॥६४॥अथोपनिन्य
गिरिशायगौरीतपश्चितताम्ररुचाकरेणविशोधितांशानुमतामयुग्मेमंदा
किनीपुष्करबीजमालां॥६५॥प्रतिग्रहीतुंप्रणयिप्रियायाचित्तोद्भवंतस्यमुप
यन्तमेवसंमोहनंनामशरंप्रसंधायधनुष्मतांसप्तशरान्बाणं॥६६॥हरस्तु
किंचित्परिवृत्तधैर्यश्चंद्रोदयारंभइवांबुराशिःउमामुखेबिंबफलाधरोष्ठेव्या ॥१७॥
इमश्चन्द्रघण्टित गाचार्य

कामः२

पारयामासविलोचनानि॥६७॥विवृण्वतीशैलसुतापिभावमंगैःस्फुरद्बालकदंब
कल्पैःसाचितावारुतरेणतस्यामुखेनपर्यस्तविलोचनेन॥६८॥अथेंद्रियक्षो
भमयुग्मनेत्रःपुनर्वशित्वादवधार्यदृश्यंदिदृक्षुर्दिशमुपांतेषुसमसर्जदृष्टिं॥६९॥सदक्षिणापांगनिविष्टमुष्टिंनतांसमाकुंचितसव्यपा
दंददर्शचक्रीकृततीव्रयोगंपतंगवर्त्मन्यपघतमात्मयोनिं॥७०॥तपःपरामर्शवि
धिप्रमन्यार्चसंगृह्यनिजन्यमुखस्यतस्यास्फुरन्तंदृशिसप्तमार्चिः॥७१॥
दक्षःक्रतुंरुद्रसहस्रसंख्यंशानुःकिलनिष्पपात॥७२॥तोयंत्रयोसंदरसंदरंतियावद्विरःखेमरुतांचरंति॥७३॥ता
वत्सवह्निर्वनेचजन्मानन्यावशंमदनंचकार॥७४॥तमाशुविघ्नंतपसस्तपस्वी

वनस्पतिं वज्रमिवावनज्य। स्त्रीसंनिकर्षेपरिहर्तुमिच्छन्तर्दधत्तपतिः सन्नतः॥७३॥
तान्त्रिभिरंगप्रभवैनरेन्द्रैर्मोदनसंस्तूयतेंद्रियाणां। अज्ञातनर्त्रिव्यसनाभ्युपेतं
तोपकारेवरतिर्बभूव॥७४॥शैलात्मजापि पितुरुच्चिरस्योत्तिलाघवंमथैसमर्थ्यलोलि
तंवपुरात्मनश्च। सख्योसमक्षंतिशयिकजानलज्ञास्तूष्णीं गमन्वमानिभुखी
कथंचित्॥७५॥सपदिसुकुलिताक्षीरुद्धसंस्तम्भितेवाद्रितमन्तर्व्यामदिरादामदो
न्मीलुसुरगजइवबिभत्यभिनीलंतत्सन्निपातगतिरासहगदीर्घरुतानाम॥७६॥
॥७६॥इतिश्रीकुमारसंभवेमहाकाव्येकविश्रीकालिदासकृतौकामदहनोनाम
सप्तमःसर्गः समाप्तः॥छ॥२॥श्रीः॥ठ॥॥॥छ॥॥॥॥॥॥छ॥॥

॥१७॥

क्षेपात्पर

अथैनां

लंहूर्वतपःसमाधिनानतावतात्स्यममंस्तकांक्षितं। तदानपेक्ष्यस्वशरीरमाद्रि
वंतपोमहत्साधयितुंप्रचक्रमे॥१॥क्षमंयथोवंदुवलोत्तयापियातयासुनीनांवरि
तंत्यगाधतेऽक्षंवपुःकांचनपद्मनिर्मितंमृदुप्रकृत्याचसुसारमेवच॥२॥सुखोचितं
क्षेजुगलंतोषुविस्मितादविभुजांमध्यगतासुमध्यमा। विजित्यनेत्रप्रतिघातिनौ
प्रभामनन्यदृष्टिःसवितारमैक्षत॥३॥तथापितस्मिन्विनिवर्तनास्तिर्भिर्खंतदी
यंकमलश्रियंदधौ। अपांगयोःकेवलमस्पदीर्घयोःशनैःशनैःश्यामिकयापदं
तं॥४॥अथाचितोपस्थितमंबुवेतसंस्वलक्षणादुपतेश्चरश्मयः। बभूवतस्याविलपारणाविधे
रुदृष्टनित्यातिरिक्तसाधनः॥५॥निकामतप्तांधि

PAGE(S) MISSING
NOT AVAILABLE

19 To 23

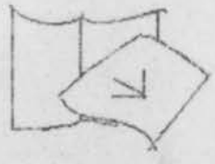

:एतेन अधरस्य कोमल एतेनस्तनयोः काठिन्यं उक्तं
:उक्तं

:दृष्टिप्रसरैः

रक्षिताः १५ पोषितः

विधेनवद्भिर्नवयंश्वरेण धेनुसंज्ञतेन रतेपात्यये वारि निरूपितानवेक्षवासहो
ष्माणमसुंधयंगौ ॥२३॥ स्थिताः क्षणंपक्ष्मसुताडिताधराः पयोधिनिपातवृष्टिताः
वलीषुतस्याः स्खलिताः प्रपेदिरेनाभिप्रथमोदबिंदवः ॥२४॥ शिलाशयांता
मनिकेवासिनांनिरंतरास्वंतरवातदृष्टिषु व्यलोकयन्नुन्मिषितेस्तडिन्मयेमहा
तपःसाक्ष्यइवस्थिताःक्षपाः ॥२५॥ निनायसात्यर्थहिमोत्तरानिलाःसहस्यरा
त्रीरुदवासतत्परा परस्परास्फालनिवर्तनक्रियाकृशोदरोवियुक्तेमिथुनेनचक्रवा
ती ॥२६॥ मुखेनसापद्मसुगंधिनानिशिप्रवेपमानाधरपत्रशोभिना उमार
दृष्टिक्षतपद्मसंपदांसरोजसंधनमिवाकरादयं ॥२७॥ स्वयंवशास्वदुमप ॥२८॥

:जलवासनत्यौरासतीः :प्रस्वनांइवव्यभक्ता
:अस्वाहयत् :अत्यर्थहिमनउन्नरोऽधिकोऽतिलोवाशुना

पालाशोहंड आषाढोव्रतेसंज्ञस्तुवेणवः इत्यमरः

र्षदृत्तितापरहिताशातपक्षत्तयापुनातदर्थंयावीर्यमतः प्रियंवदांवदंत्यपर्ण
मितितांपुराविदः ॥२९॥ मृणालिकाकोमलमेवमादिभिः व्रतैःस्थमंगंतपय
त्यदनिशंतपःश्रमैरकठिनैरुपार्जितंतपस्विनांदूरमधश्चकारसा ॥३०॥ सु
रासुरोद्वाह्यनगेंद्रकन्ययाकृतंतपःशंतुवशक्रियाहेमंययाचिरंप्रणिप
त्यदुःखितांपतिंवरनांसुतमाजिहंतवे ॥३१॥ अथाजिनाषाढधरःप्रगल्भवा
क्कृतांनिवब्रह्ममयेनतेजसाविवेशकश्चिज्जटिलस्तपोवनंशरीरबंधःप्रथमा
श्रमोयथा ॥३२॥ तमातिथेयीबहुमानपूर्वयासपर्ययाप्रत्यदिशायपार्वती
नवंतिसाम्यपिनिविष्टचेतसांवपुर्विशेषेष्वधिगौरवाःक्रियाः ॥३३॥ विधिप्रयु

:उत्स्वेपिता :चतुष्पिपरियरणचतुरा :विशिष्टशरीरेषुगुरुषेषु
:निरहंकारबुद्धीनां

>आदाय१ :>विशालयपक्षवं४ >वितोकयन्२

क्षांप्रतिगृह्यसक्रियांयज्ञियमंनामविनाययज्ञणंउमांसयंश्यन्नजुनेवबहुमा
प्रवक्रमवर्कुमनुज्ञितक्रमः॥३३॥>यिक्रियार्थसुखनंसमिकुशंजलान्यपिस्ना
नविधेरुमाणिते॥>यिस्थशन्नयातयस्त्रिप्रवत्रंसिशरीरमाद्यंखलुधर्मसाध
नं॥३४॥>यिवदावर्जितवारिसंन्नतंप्रवात्मासामनुबंधिवारधं॥विराजि
तोत्तरकपारलेनतेउलांयदारोहतिदंतवासा॥३५॥>यिप्रसन्नेदरिएषु
तेमनःकरस्थदर्नप्रणयापदास्थुयेत्युत्तरंहिप्रवदंतिवित्तोवनेस्तवाहिंसा
पत्न्यमिवप्रयुंजते॥३६॥यदुच्यतेपार्वतीपाहृत्तयेनरूपमित्यव्यनिवारितद्वरः
तथादितिशीतसुदारदर्शनंतपस्विनामप्यदशदतांगतं॥३७॥विकीर्णसप्तर्षि ॥२५॥

वरितंसहृत्वो

>लक्षणेइरितिशेषः२ पर >आकारःसौंदर्यं>पापवारायनन्नवति२
दृदर्शकथ्यते२ >मुनानांन्नपिशिक्षितोप्रासैः२ यन्नासतिस्तन्नलक्षणवंतिइतिवचनात्२
शिक्षाक्रमेसपन्नांनिकाःदीयवरितंशिक्षतेत्यर्थः२ >सूयंजातं२ >वियोगःविक्षिप्तः२

>वित्तमविन्नातः२ >पुत्रपरिवारादिसहितः२ >स्वर्गपतितैः१ कदर्थनसहा५ >आचरणैः१ >निर्मलैः१
>आत्मनास्वयंएवतन्नअन्नलंखवन४ >त्रिवर्गस्थधर्मार्थिकामलक्षणाख्यमध्येसारः३कृष्टः
संगासंबंधिनिः१ऽकैः१ >अधिकंयथान्नवति२ >प्रतिनासते२ >प्रयुक्तः२तेःसंस्कारविशेषः५ज्ञातशेष
>शोभ्यः३

लोघ्रादिउहारंतन्नवर्तिन्नअनेनएतावताद्दष्टांते२ मनस्विनिर्विषयाःविषयंत्याज्ञितोनिराश्रयोन्नअर्थकामोयस्यासाः२ सप्तर्षिभिःपदैःसप्तसाप्तपदीनं५ >प्राप्यवेधसन्नांनोः२ऽ कचवत्२

बलिप्रवादिनिस्तथानगांगैःसलिलैर्दिवच्युतैःयथाचदीयैश्चरितैरनाविलैर्मदीध
रःपावितएषसान्वयः॥३९॥त्रनेनधर्मःसविशेषमद्यमेत्रिवर्गसारःप्रतिभाति
मामिनिःचयामनोनिर्विषयार्थकामयायदेकएवप्रतिगृह्यसेव्यते॥४०॥प्रयुक्त
सत्कारविशेषमात्मनानमांपरंसंप्रतिपन्नमर्हसियतःसतांसन्नतगात्रिसंगतंमनी
षिणिःसाप्तपदीनमुच्यते॥४१॥त्रतोत्रकिंविद्रवतांवदुरुमांद्विजातिनावादुपपन्नवाप
सः।त्रयंजनःप्रभुमनाःस्त्रपोधनंनवेदस्यंप्रतिगोप्तुमर्हसि॥४२॥ऋतेप्रसूतिः
प्रथमस्यवेधसःत्रिलोकसौंदर्यमिवादितेर्वपुःत्रमृष्यमैश्वर्यसुखंनवंवयःस्त
पःफलंस्याक्रिमतःपरंवदा॥४३॥नवत्यनिष्टादपिनामदुःसहान्मनस्विनीनांप्रति

हिमावलः१
द्विजातीच्च
ज्ञानेनवर्त्तिव
त्रेतेः५
एषधर्मःएव
प्रतिगृह्यत्रंगी
कृत्यआराध्य
तेसेव्यतः३
ध्यानं४
बन्नवर्त्तीतः३
सुखंर
मानिनीनांस्वा
एां१

मलक्षणाः३ >अदृष्टुकामा (परंत्रमंप्रतिपन्नुज्ञानुंन्नाहुंनेत्रदृष्टियोग्यानत्रवसि५ संगतंसख्यमित्रंच१
तासप्तपदामैत्रंससतांत्रिपदासमृता। वर्त्तिवरसयेः)
नसतांप्रियेसंतस्तेषांमैत्रीपदेपदे॥१॥४ >चुवनसारंइव >अर्थःस्वमनोनावात्४ >अप्रार्थनीयंत्रयाचितांत्रंवर्त्तते।पर्वतराजपुत्रीचात्र२
ऽक्षितंनर्नेर >वैधर्म्यादिदुःखवात्१ ऽदुःसहनीयात्वेयंताऽएवंनवंप्रतत्रंवर्त्तते२

पत्तिरादेशी विचारमार्गप्रहितेनचेतसानदृश्यतेतत्रतशोदरिचयि॥४३॥अरल
न्यशाकत्विनवेयमाकृतिर्विमाननासुचुकृतःपिचुर्ईदृपराजिमश्रीनतवास्ति
कःकरंप्रसारयेत्पत्तनगरत्नसंचुया॥४४॥किमित्यपास्योरणानियौवनधृतं
चयावीडुकृशोजिवल्कलंवेदप्रदोषेस्फुटचंद्रतारकाविभावरीयद्यरण्य
कृत्यते॥४५॥दिवंयदिप्रार्थयसेदृथाश्रमःप्रियःप्रवृद्धाशास्तवदेवसंभवः।अ
योयंतारमलंरत्नमाधितानरत्नमन्विष्यतितेदितत॥४६॥निवेदितंनश्रुतं
तेनसोष्मणामनसुमेसंशयमेवगादिते॥नेदृश्यतेप्रार्थयितव्यएवतेनवि
ष्यतिप्रार्थितदुर्लभःकथं॥४७॥अहोस्थिरःकोपितवोषितोयुवाविरायक्र
॥२६॥

स्फुटयंतनस्फुटति॥कपालदेशाःकपरिः
युवाशिथिलबंधनवशात्लंबमानाः॥

नस्यमानाअवगणयति॥दर्पः

र्णोत्पलश्यामतोगतेजपेक्षतेयःश्रथबंधनीर्जयाःकपोलदेशेकलमाक्षिपिंगलाः॥४८॥
सुनिश्चितेस्वामतिमात्रकर्शितादिवाकरात्सुष्टविशेषणरूपदीप्तशशांकलेखामिव
पश्यतोदिवासचेतसःकस्यमनोनदूयते॥४९॥अवैमिसोन्यायमदेनवंचितंत
प्रियंयश्चउरावलोकिनः।करोतिलक्ष्मिरमस्यचक्षुषोनवक्त्रमात्मीयमरालपक्ष्म
णः॥५०॥कियच्चिरंशाम्यसिगौरिविद्यतेममाधिरूढंश्रमसंचितंतपः।नदृश्यते
नलनस्यकांक्षितंवरंतमिछामिवसाधुवेदितुं॥५१॥इतिप्रविश्यान्हिताद्विज
न्मनामनोगतंसानशशाकशंसितुं।अथोवयस्यांयरिपार्श्ववर्त्तिनीविव
र्त्तितानेजननेत्रमेहत॥५२॥सखीतदीयानसुगाववंचिनंनिबोधसा

इंद्रियमवरुणधनदानचतुरीगीरगनदिक्कउष्टयप्रस्तस्रवगणप्रवमय्य२ यस्मिन्निमित्तं१ कमिवकमलेइक्ष्यथाकम आयतपातोदार्घपातः४ शंसुनाअसहोनदुः शास्त्रएनिवर्त्तितः परासुरवी

बाहुंवंक्तिं? स्तबेनत्वस्मुरुप्रेणाशातपक्ष व्रतनिःपादवंक्तीं? चतः३ पवारणं क्षत्रंक्षियते? एतस्मापार्वतपा२

क्षेतवत्रेकुंत्रदलंयदर्थमंनोजमिवोक्षवारणंतनंतपःसाधनमंतयावपुः॥५३॥ इयंमरंदप्रचलानधिश्रियाश्चतुर्दिगीशानवमत्यमानिनी॥अरूपदार्यंमदनस्यनिग्रहात्पिनाकपाणिंपतिमाप्तुमिच्छति॥५४॥असह्यहुंकारनिवर्त्तितःपुरास्मरराशिमवाप्तसुखःशिलीमुखःइमांदृढव्यायतपातमक्षणाद्विशीर्णमूर्त्तिर्विसुषुप्धचिंतः॥५५॥तदाप्रभृत्यन्मदनापितुर्दृढंलताटिकाबंधनश्रमंसरलद्रुबालतनतेस्तनौहतिंदुरारंभशिलातलेघपि॥५६॥उपात्तवल्गेरितेपिनाकिनःसबाष्पकंठस्खलितैःपदैरियं॥अनेकशःकिन्नरराजकन्यकावनांतसंगीतसखीरुदयत्॥५७॥श्री॥२७॥

दार्घप्रहारंय[illegible] यातवतिन्यम्

तद्दिनादारभ्य४

विनागशेषासुनिशासुचक्षणंनिमीलनेत्रेसदसाबुध्यत॥क्वनीलकंठव्रजसीत्यलक्षवागसत्यकंठार्पितबाहुबंधना॥५८॥यतोबुधःसर्वगतास्मुखंसनवेक्षितावस्थमिमंकथंजनंइतिस्मदस्तोलिखितस्मुधयारदत्यपालत्यतरंशेखरः॥५९॥यदाचसस्याधिगमेजगत्तेरपश्यदन्यंनविधिंविचिंत्वती॥तदासदास्मान्निरनुक्षयागुरोरियंप्रपन्नातपसेतपोवनं॥६०॥दुमेसुसख्याहृतजन्मसुस्थयंपरंतपःसाक्षिषुदृष्टमेष्वपि॥नचप्रयोदान्निसुखोपिदृश्यतेमनोरथोस्याःशशिमौलिसंश्रयः॥६१॥नवेपिसप्रार्थितदुर्लभःवदासचित्तेनिरस्याकुसुमंहिताभिमांतपःक्षमामत्यपपद्यतेसखीवृषेवसा

तांतदवयदहतां॥६२॥अथदमसद्भावमितींगितज्ञयानिवेदितेनेष्टिकस्तुदर
स्तया॥अथादमेवंपरिहासइत्यमामष्टछदव्यंजितहर्षलक्षणाः॥६३॥अथा
यहस्तमुत्क्षालहतांखुंडतोसमर्पयंतिस्फटिकस्यमालिकां॥वथंचिदद्देस्तन
यामिताक्षरंचिरव्यवस्थापितवागनाभत॥६४॥यथास्तुतंवेदविदांवरंत्वयाज
नायमुद्यैःपदलंघनोस्तवः॥तपःकिलेदंतदवाप्तिसाधनंमनोरथानामगतिर्न
विद्यते॥६५॥अथात्वणाविदितोमरेश्वरस्तदर्थनाचंपुनरेववर्त्मसि॥अमंग
लान्यासरतंविचिंत्यतंतवानुवृत्तिनवक्तुमुद्यदे॥६६॥अवस्तुनिर्बंधपरेक्र
धंतुतेवरोयमासुकूविवादवोनुवः॥वरेणशंनोवलयाहताहिताहिश्य॥२८॥

कःअनुमताअनुज्ञांदास्यति३॥

तेतत्प्रथमावलंबनं॥६७॥चमेवतावत्परिचिंतयस्वयंवदाचिदेतद्वियोगमर्हतः॥व
धूडुकूलेनसदंसलक्षणंगजाजिनंशोणितबिंदुवर्षिच॥६८॥वनद्रुपुष्पप्रव
रावतंसयोःपरोपिकोनामतवानुमंस्यते॥अलक्तकांकितपादपाद्ययोः
विवाहदीक्षासुयतेतन्मिषु॥६९॥अयुक्तरूपंविमतःपरंनवेत्तथेतरत्रवक्तु
मुत्तरंतवापियत्रास्तनहृयस्मितहरिचंदनांकितेपदंविधातास्मरजःकृषि
ष्यति॥७०॥इयंवतेऽन्यासुरतोविडंबनानवोढयावारणराजकार्यया॥विलो
कयद्भींचमधिष्ठितंचयामाहाजनःस्मरसखेवनक्ष्यति॥७१॥इयंगतंश्च
संप्रतिशोचनीयसमागमप्रार्थनयाकपालिनः॥वपुश्चसाकांतिमतीवपुश्च व

यतां१

तः स्वमस्य लोकस्य चेतश्चौमुदी ॥७२॥ वपुर्विरूपाक्षमलक्ष्यजन्मता दिगंबरत्वं च निवेदितं वसु । वरेषु यद्बालमृगाक्षिमृग्यते तदस्ति किं व्यस्तमपि त्रिलोचने ॥७३॥ निवर्तयास्मादसदीप्सितान्मनः सतां हि धर्म्यं क्रतवः फलार्पणात् । अपेक्षते साधुजनेन वैदिकीं श्मशानशूलस्य नयूपसाक्षिकां ॥७४॥ इति द्विजातौ प्रतिकूलवादिनि प्रवेपमानाधरलक्षकोपया । विलोचितं तत्र तया हितं तया विलोचनेतियगुपांतलोहिते ॥७५॥ उवाच चैनं परमार्थतोहरं नवेत्ति मामेष तमोऽभिभूय माम् । अतो लोकसामान्यमचिंत्यहेतुकं हिनस्ति मंदाश्चितमात्मनो ॥७६॥ विपत्प्रतीकारपरेण मंगलं निषेव्यते चेतसि मुक्तिकेनवा । जगत्सरण्यं ॥२६॥

स्यनिगृह्यशिष्यः सतः किमेनिगृह्यायदतात्मवृत्तिभिः ॥७७॥ अकिंचनः सन्प्रभवेः समंपदां सलोकनाथः पितृसद्मगोचरः । सनीमरूपः शिवइत्यदुर्यतेनसंतियाथात्म्यविदः पिनाकिनः ॥७८॥ विरूपनेत्रांसिपिनद्धनोगिवा गजाजिनालंबिदुकूलधारिवा । कपालिवास्यादथवेश्वरंनविश्वमूर्त्तेरवधार्यतेवपुः ॥७९॥ तदंगसंस्पर्शमवाप्यकल्पतेऽवंचितान्मस्मरजोविभूतये । तथाहिनत्वां नियमक्रियाश्रुतेविलुप्यतेमौलिभिरंबरौकसां ॥८०॥ असंपदस्तस्यवृषेणगच्छतः प्रचिन्वतीदिग्वरणावदन्वृषा । करोतिपादावुपगम्यमौलिनाविनिद्रमंदारसजोरुणंसती ॥८१॥ विहस्यतादोषमपिश्रुतात्मनात्वयैकमी

शंप्रतिसाधुभाषितंयमामनंत्यात्मभुवोपिकारणंकथंसलक्षप्रभवोनविष्यति॥२॥अलंविवादेनयथाश्रुतस्त्वयातथाविधस्तावदशेषमस्तुसः।
ममात्रभावैकरसंमनःस्थितंतेनकामवृत्तिर्वचनीयमीक्षते॥३॥निवार्यतामालिरयंपयंबुदःपुनर्विवक्षुःस्फुरितोत्तराधरः।नकेवलंयोमदतांविघातमेतिस्मादपियःसपापनाक्॥४॥इतोगमिष्याम्यथवेतिवादिनीचयालबालास्तनचिन्नवल्कलास्त्वचंप्रमाष्टुंप्रयतांतदंगतः।
समाललंबेवृषराजकेतनः॥५॥तंवीक्ष्यवेधूमतीसरक्तलोचनयष्टिर्निहपण्यपद्मंदृतमुद्वहंती।मार्गाचलव्यतिकराकुलितेवसिंधुःशैलाधि॥६॥

सन्नद्धस्कंधरोमांचस्वरभंगोपवेपथुः।निवेदाश्रुतपर्य्यंतौसाचिकागुणा॥७॥२

विनयंजतनयानयथोनतस्थौ॥६॥अथप्रत्यवनतांगिलतास्मिदासःकीतस्तपोभिरितिवादिनिवंदमौलौ।अक्षायसानियमजंक्लममुत्सृजंत्याशाफलेनहिपुनर्नवतांविधत्ते॥७॥इतिश्रीकुमारसंभवेमहाकाव्येकविश्रीकालिदासकृतौगौरीतपःफलोदयोनामपंचमःसर्गःसमाप्तः॥छ॥
॥॥अथविश्वात्मनेगौरीसंदिदेशमिथःसखी।दातामेभर्तृतांनाथःप्रमाणंक्रियतामिति॥१॥तयाव्याहृतसंदेशासाबभौनिश्चलाप्रिये।धृतयष्टिरिवान्यस्मैमधवेपरुतोमुखी॥२॥तथेतिप्रतिविज्ञायविसृज्यकथमप्यमूरुषीनज्योतिर्मयान्मनसस्मारस्मरशासनः॥३॥तेप्रणामंडलैर्भीमद्योत

तेजपुंजान्॥१ संभारसंभारी

यंतरूपोधनाः।साऽरुंधतीकाःसपदिप्रोदुरासन्नपुरःप्रजेः॥४॥आप्लुतास्तद्दमंत
रङ्गुत्रीरवीविषु॥आकाशगंगाश्रोतस्युदिन्नागमदगंधिषु॥५॥मुक्तायज्ञोप
वीतानिविन्तोहिमवल्कलाः।रत्नाक्षसूत्राःप्रव्रज्यंकित्यवृक्षाइवाश्रिताः॥६॥ तापस्यो
अधःप्रस्थापिताश्चेनसमावर्जितकेतना।सदस्त्ररश्मिनाशश्चत्रणम
मुदीक्षिताः॥७॥आसन्नबाङ्गलतयामाईमुद्वृतयाचुवा।महावराहदंष्ट्रायां
विश्रांताःप्रलयापदि॥८॥सर्यशोवप्रणयनाद्विश्वयोनेरनंतरं।पुरातनाःपुरा
विद्धिधातरइतिकीर्त्तिताः॥९॥प्राक्तनानांविमुद्धानांपरिपाकमुपेयुषांतपस्या
मुपयुंजानाःफलान्यपितपस्विनः॥१०॥ऊत्वं।तेषांमध्यगतासाधीपत्यः ॥११॥

पादार्पितक्षणासाक्षाद्विवतपःसिद्धिर्वासिबङ्कंधती॥१॥तामगौरवन्ने
दनमुनिश्चायश्यदीश्वरः॥स्त्रीपुमानित्यनास्थेषावृत्तंमहितंसतां॥२॥तद्द
र्शनादनूच्छेत्तुंयोदारार्थमादरः।क्रियाणंस्वतुधर्म्याणंसत्यन्योमू
लसाधनं॥३॥धर्मेणापिपदंशर्वकारितेषार्वतीप्रति।सर्वापराधनीतस्यकाम
स्योच्छ्वसितंमनः॥४॥अथतेमुनयःसर्वेप्रणीपत्यजगद्गुरुं।इदमूचुरनन्या सोनवेरप्रव
नाःप्रीतिवंटकितत्वचः॥५॥यद्ब्रह्मतत्प्रथमगास्तातंयदमोविधिनाकृतं।यच्चत
तपस्तत्स्वपिपठंफलंमघनः॥६॥यदध्वरेणाजगतोवयमाशोपितास्त्व
यामनोरथस्यापथंमनोविषयमात्मनः॥७॥यस्यैतसिवर्त्तथाःस्त

तावद्भवतिनोवरः।किंपुनर्विश्वयोनेर्यस्त्वयेतस्मिन्वर्त्मनि॥१॥अत्यमर्क्षीश्चतो मा अपरमध्यस्मद्दयदं।अधत्वैस्तरंतस्मात्स्मरणानुग्रहात्तव॥१९॥न्यं नावितमात्मानंबहुमन्यामहेवयं।प्रायःप्रत्ययमाधत्तेस्वयंएषत्तमादरः॥२०॥ यानःप्रतिविरूपाहृदनुध्यानंत्ववा।स्तात्किमाख्यायतेऽन्यमंतरौशिदरिनां॥२१॥स्तात्कादृष्टोस्तिनपुनर्विश्वंवयमंजसा।प्रसादकथयात्मा नांनाधियांपथिवर्त्मते॥२२॥किंयेनव्रजसिवैमुतयेनविनर्मितत्र।अथ यस्त्वत्पश्यतेदृत्रिजागःकृतमएषते॥२३॥अथवाखुमहत्येषाप्रार्थनादेवति ष्ठ।चिंतितोपस्थितांस्तावछाधिनःकरवामकिं॥२४॥अथसोतिगतयं ॥३२॥

द्वा

दाविविशदेदर्शनांशुनिःउपचित्यत्प्राँतांत्योप्रत्यादपरमेश्वरः॥२५॥विदि तंवोयथास्याथानमेकाश्चित्प्रवर्त्तयः।ननुमूर्त्तिनिरुष्टात्रिरिछंतृतोस्मि स्मचितः॥२६॥स्तोदंतृप्राञ्चरेदृष्टिंविघ्नातिवातवैः।अशिविप्रस्तुतैर्देवैः प्रस्मृतिंप्रतियाचितः॥२७॥अतआदृङमिछामिपार्वतीमात्मजन्मनेऽन्यत्व येदविनीकुर्यजमानइवारणं॥२८॥तामस्मदर्थंयुष्मानियाचितव्यादिमा त्मयः।विक्रियायेनकल्पंतेसंबंधःसदनुष्ठिताः॥२९॥उन्नतेनास्थितिमता धुरमुद्वहताऽवः।तेनयोजितस्तंबेरंविघ्नमामप्यवंचितं॥३०॥एवंवाच्यस्त्व कन्यार्थमितिवोनोपदिश्यतेऽवत्मणीतमाचारमामनंतिहिसाधवः॥३१॥ १

॥३३॥

र्थ्यपि रुंधतीतत्रव्यापारंकर्तुमर्हति।प्रायेणैवंविधेकार्येपुरंध्रीणांप्रगल्भ
ना॥३२॥तत्प्रयातौषधीप्रस्थंसिद्ध्यदिमवत्पुरं।महाकौशाप्रपातेऽस्मिन्सं
गमःपुनरेवनः॥३३॥तस्मिन्नंतर्यमीनामाघ्रजातेपरिणायोस्तुकेजङ्घंपरिघ्य
दृब्रीडांत्राजापत्यास्तपस्विनः॥३४॥ततःपरंमैत्रमित्यूचुःप्रतस्थेमुनिमंडली।
त्रगवान्पिस्तंप्राप्तःप्रथमोदिष्टमास्यदं॥३५॥तेप्याकाशमसिश्यामंमुत्पत्यु
परमर्षयः।प्राप्तेहरौषधीप्रस्थंमनक्तासमरंहसः॥३६॥अलकामतिवाह्यै
ववस्तिंवसुसंपदांस्वर्गाजिःस्यंदवमनंहरेवविनिवेशितं॥३७॥गंगा ॥३३॥
श्रोतःपरिक्षिप्तवप्रांतहीतिरोषधिंहरन्मणिशिलाशालांस्वर्गादपिमनोहरं॥३८॥

जितसिंहनयोनागयत्राश्वाबिलेयोनयः।यक्षाःकिंपुरुषाःपौराःयोषितोवनदेव
ताः॥३९॥शिखैरासन्नमेघानांव्यज्यंतेयत्रवेश्मनां।मंद्रगर्जितसंदिग्धाःकरेणो
र्मरुजस्यनाः॥४०॥यत्रकल्पद्रुमैरेवविलोलनिटपांशुकैः।हृद्यंत्रपताकाश्री
रयोराद्रनिर्मिता॥४१॥यत्रस्फटिकहर्म्येषुनक्तंस्तोपानपंक्तिषु।ज्योतिर्मांत्र
तिबिंबानिप्राप्नुवंत्यपहारतां॥४२॥यत्रौषधिप्रकाशेननक्तंदर्शितसंचराः।
अनभिज्ञास्तमिस्राणांदुर्दिनेष्वभिसारिकाः॥४३॥यौवनांतंवयोयस्मिन्ना
तंकःऋतुमायुधमत्रारतिखेदसहच्छानानिद्रास्तंज्ञाविपर्ययः॥४४॥न्यू
दितस्तंकपोलेलितांगुलिस्तनिःयत्रकांपेनरंतास्त्रीणामप्रगल्भार्थिनः

प्रिया ॥४५॥ संतानकतरुछायासुप्तविद्याधराध्वगं ॥ यस्योपवनेबाह्यीसुरै
धिगंधमादतं ॥४६॥ तत्क्रांतमयोदिव्याःप्रेक्ष्यहेमवतंपुरं ॥ स्वर्गान्निसंधि
सुकृतंवंयनामिवमेनिरे ॥४७॥ तेसप्तनिगिरेर्गाढुमुखद्वास्थवीक्षिताः ॥
अवतेरुर्नयानाद्रेर्लिखितानलनिश्चलैः ॥४८॥ गगनादवतीर्यस्थायथाद्ध
पुस्तेरेरातोयांतर्नस्कराःलीवरेजेमुनिपरंपरा ॥४९॥ तानध्वनिर्व्यमादायदूरा
त्पत्यद्यौर्गिरिः ॥ नमयन्नस्तारगुरुर्निःयादंन्यायेर्वसुंधरां ॥५०॥ धातुताम्रा
धरःप्रांशुर्देवदारुर्दृढद्रुजः ॥ दृष्ट्वयंवशिलोरस्कःसुवक्त्रोहिमवानिति ॥५१॥ ॥३४॥
विधिप्रयुक्तसत्कारैःस्वयंमार्गस्यदर्शकः ॥ तैरात्मयामासगुहांतंश्वकंपि

२

नी॰ निः ॥५२॥ तत्रवेत्रासनीनान्नीवासनपरिग्रहः ॥ इत्यंवोवेश्वरान्वादैप्रांजलिः
प्रथिवीधरः ॥५३॥ अपमेद्योदयंवर्षमदृष्टकुसुमंफलं ॥ अतर्कितोपपन्नोवोदर्श
नंप्रतिभातिमे ॥५४॥ अद्यप्रभृतिनूतानामनिगम्योस्मिसुहृद्ये ॥ यदध्यासि
तमर्हद्भिस्तद्धीर्थंप्रचक्ष्यते ॥५५॥ मूढंबुधमिवात्मानंहेमानूतमिवायसं ॥
नूमद्यविमिवारूढमन्येनवदनुग्रहात् ॥५६॥ अवैमिपूतमात्मानंदृष्येनैवद्विजो
त्तमाः ॥ मूर्ध्निगंगाप्रपातेनधौतपादनखास्रवः ॥५७॥ इंगमंप्रेक्ष्यनावेनस्था
वरंशरणंकितं ॥ विनक्तानुग्रहंमन्येहैरण्यमिमेवपुः ॥५८॥ नवस्यनावनोत्था
यपरितोषायमूर्छते ॥ अनिद्यादिगंतानिनांगानिप्रनवंतिमे ॥५९॥ नकेवलं

दरीसंस्थेनास्वतंदर्शनेनवः।अंतर्गतमपारुंमेरजस्तापिपरंतपः॥६०॥कर्तव्यंवो
नपश्यामिख्याश्चेत्किंनोपदिश्यते।शंकेमत्यावनार्येवप्रश्नानेत्तवतामिदा॥६१॥
तथापितावकस्मिंश्चिदाज्ञांमेदातुमर्हथ।विनियोगप्रस्तादादिकिंकराःप्रत्तविष्णु
षु॥६२॥एतेवयममीदाराकन्ययंऊरुजीवितं।भूतयेनावःकार्यमनार्याबा
ध्यवस्तुषु॥६३॥इत्यदीरितमेवार्थंदरासुखविस्तर्प्पिणा।द्विरिवप्रतिशब्देनव्या
जदारहिमारुतयः॥६४॥अथांगिरसमग्रण्यमुदारणवस्तुषु।समयःप्रत्या
मासुःप्रत्यवाचसत्वरं॥६५॥उपपन्नमिदंसर्वमतःपरमपित्वयि।मनसःशिव
राणांवसदृशीतेसमुन्नतिः॥६६॥स्थानेचंस्थावरात्मानंविस्तुमाऊरुस्तथादिते॥ ॥३५॥

वराचराणांप्रतानांऊर्क्षिराक्षारतांगतः॥६७॥गामक्षस्यकर्धेनागोमृगाणांतदृशः
फलैः।आरसातरसमूलाचमवलंबिष्यथानचेत्॥६८॥अछिन्नामलसंतानाःस
मुद्रोर्म्मिनिवारिताः।पुनंतिलोकंपुरुषंपवित्रंत्रयःसरितश्चेता॥६९॥यथैवश्रा
व्यतेगंगापोदनयस्मिष्टिनः।प्रत्नवेणाद्वितीयेनतथैवोछिरसात्वया॥७०॥तिर्य
ग्ऊर्धमधश्चात्वंव्यापकोमदिमादरः।त्रिविक्रमोद्यतस्यासीत्सवस्यानाविकस्तव॥७१॥
यज्ञनागस्तुजांमध्येपदमातस्थुषाचया।उच्चैर्हिरण्मयंशृंगंस्तुमेरोर्वितथोन्नतं॥७२॥
काठिन्यंस्थावरंकायेनवतास्तर्वमर्पितं।दंतुतेनक्रिनम्रंमेदाराभनंवपुः॥७३॥
यदागमनकार्यंनःश्रुत्वार्यंनैवतत्त्वतः।त्रयस्तामुपदेशाश्चवयमप्यंशजाजिनः॥७४॥

अणिमादिगुणोज्ञानमस्पृष्टपुरुषांतरं। ब्रह्मशब्दमहेश्वर इत्यैः साद्धयंदंबिन
र्षियः॥७५॥कल्पितान्योन्यसामर्थ्यैर्धृष्यवादिजिरात्मजिः। यस्यैंदंध्रियतेवि
श्वंधुर्यैर्यानमिवाध्वनि॥७६॥योगिनोयंविचिन्वंतिक्षेत्राभ्यंतरवर्त्तिनं। अनाद्य
नंतयंस्यपदमाद्रुमनोविणः॥७७॥सतेदुहितरंसाक्षाद्भार्द्धा विश्वस्यधर्म
णः। इयंतेवरदःशंभुरस्मत्संत्रामितैःपदैः॥७८॥यच्चर्षिकल्पितंपूर्व्वं॥तमर्थमि
वनारत्यासुतयायोक्तुमर्हसि। अथोवादिपितुःकन्यासद्भर्तुप्रतियादिता॥७९॥
प्रणम्यास्मितिकंठायविबुधस्तदनंतरं। वरौरंजयंचस्यास्थूडामणिमरिचि
त्तिः॥८०॥उमावधूर्नवानदातायाचितारइमेवयं। वरःशंभुरतंलेषचक्रु ॥३६॥

२ यावंतेतानिभूतानिस्थावरजंगमानिच॥मातरंकल्पयंत्येनामीशोहिजगतःपिता॥२

लोकृतयेविधिः॥८१॥अस्तोतुंस्तूयमानस्यवंद्यस्यानन्यवंदिनः॥सुतासंबंध
विधिनानवविश्वगुरोर्गुरुः॥८२॥एवंवादिनिदेवर्षौपार्श्वेपितुरधोमुखी।
लीलाकमलपत्राणिगणयामासपार्वती॥८३॥शैलःसंपूर्णकामोपिमेनामु
खमुद्वीक्षतप्रायेणगृहिणीनेत्राःकन्यार्थेदृढंबिनः॥८४॥मेनेमेनापि
तस्यघपत्यःकार्यस्तमादितोनवंत्यवानिवारिणोनरुरिष्टपतिव्रताः॥८५॥
इदमत्रोत्तरंन्याय्यंमितिबुध्याविमृश्यसः। आददेवयसामंतेमंगलालंकृतां
सुतां॥८६॥एदृशावर्ण्यवेषेतिहासंपरिवृत्तिता। अर्थिनोमुनयःप्राहुः
दमेधिकृतंमया॥८७॥एतावदुक्त्वातनयामृषीनाहमहीधरः। इयंनमतिवःस

=निवास्कर्मयोग्यं विवाहकौतुकं विधि
=तो४

वीन्त्रिलोचनवधूरितिष्ठ॥ इप्सितार्थक्रियोदारंतेतिनंघगिरेर्वचः॥आर्द्रा
क्रिरेधयामासुःपुरःपावकिरंबिकां॥९॥ताम्रौष्ठदरस्तस्तजांबूनदावतं
सकं॥अंकमारोपयामासतज्जनमानामऋंधत॥१०॥तन्मातरंशाश्रुमुखंखं
डुहिस्नेहविक्लवांवरस्त्रानन्यइर्वस्यविशोवामदरोडुएः॥११॥वेवादिकौ
तिथिंदृष्टास्तृक्षणंहरबंधुनातेन्यदाद्यधिमाख्यायेलुश्चिरंपरियदाः॥१२॥
तेहिमालयमामंत्र्यपुनःप्रेक्ष्यवशुतिनोस्तिद्रांस्तेनिवेद्यार्थंतद्विसृष्टाः
स्वमुद्ययुः॥१३॥पशुपतिरपितान्द्वानिरुछादगमयदद्रिसुतास्तमागमो
च्चःक्रमपरमवशंनविप्रऊर्युर्विभुमपितंयदमास्पृशंतिभावाः॥१४॥श्री॥

ज्ञाशोयाच
=यिका५

=तेनदेवनविस
=दस्तान्उशाः२

॥३७॥

=ज्ञात्वाच
=तांपरिग्रहीस्त्री
=कारःपेक्षांतेप५

दिवसान२

=अस्मैमहादेवायसिद्धं=अर्थंनिष्पन्नमनोजिलाषंतिवेद्यं
=कथयिष्या३

तेमुनयःआकाशंगताः२

=ईश्वरंविलोकय३

इतिश्रीकुमारसंवेनेमहाकाव्येकविश्रीकालिदासकृतौगौरीसंप्रदानोनामस
प्तःसर्गः॥छ॥छ॥॥अथौषधीनामधिपस्यवृद्धौतिथौत्रजाभिर्नृपणा
न्विताया॥समेतबंधुर्हिमवान्सुतायाविवाहदीक्षाविधिमन्वतिष्ठत॥१॥
वेवाहिकंकौतुकसंविधानेरुद्रेणदेवप्रमुखंत्रिवर्गंश्रोत्रोत्सुकंसानुम
तोनुशासदंतःपुरंवेकऊलोपमेयं॥२॥संतानकाद्वीर्ष्वतुष्पथंतश्रीनांशुवेः
कल्पितवेदुमालं॥लाक्षाङ्गलक्ष्मांचनतोरणांतंश्छायांतरेस्वर्गइवावभा
स॥३॥केवलसत्यामपिपुत्रपंक्तौशिरस्यदृष्टेवमृतोछितेवाउपोढपा
णिग्रहणातिपित्रोरुमाविशेषाछ्रुमितंबभूव॥४॥अंकाध्यायंकमुदी

=ऋतवान२

=वानदेशा
ऊवेः५

रितांशुकसामंडनामंडनमन्वयुंक्तासंबंधनिनोपिगिरेःऋतस्यस्नेहस्तेदकायतनं
जगाम॥५॥मैत्रमृक्षंत्रशशिलांछनेनयोगंगतासूत्तरफाल्गुनीसुतस्याःशा
रीरप्रतिकर्मचऊर्बधुस्त्रियोयाःपतिपुत्रवत्यः॥६॥स्तागौरसिद्धार्थनिवेशवद्भि
र्वाप्रवालैःप्रतिनिर्मलशंनिर्तानिकोशेयमुपात्तबाएमत्संगतेपथ्यमलंब
कारः॥७॥बनौचसंपर्कमुपेत्यबालानवेक्षनदीक्षाविधिसायकेनाकरेणतानो
र्बडुलावसानेसंधुक्षमाणवशशांकलेखा॥८॥तांरोधकल्पनडुतांगतैला
माश्यानकालेयचतांगरागैःवासोवसानामनिषेकयोग्यंनार्यश्चडुक्षानिसु ॥३८॥
खंव्यनेषुः॥९॥विन्यस्तवैडूर्यशिलातलेऽस्मिन्विद्रुमकाफलत्रिचित्रा

रोधदक्षरूर्णनर

धूपाभिरामाग्रथितमार्द्रभावंकेशांतमंतःकुसुमंतयीयंगपर्यंकिकाजिदु
दास्वंधंदूर्वितापांडुमधूकदाम्नां॥

वर्जिताष्टापदऊर्जनथतायैःसत्रंयमेनास्तपंयाबलुवुः॥१॥सामंगलस्नानवि
शुद्धगात्रीशृहीतपत्यृक्षमनीयवस्त्रौनिर्वर्तयज्ञेन्यजलाभिषेकाप्रफुल्लकाशा
वसुधावरेजे॥२॥तस्मात्प्रदेशाद्भवितानवंतंयुक्तंमणिस्तंभशतेनपत्युः
व्रताभिःपरिगृहनित्यंकृत्नासनंकौडवेदिमध्यं॥३॥तांप्राङ्मुखींतत्रनिवे
श्यतन्वीहरेणविक्तंबंतपुरोनिषस्माःऋतार्थशोनाड्यमाणैत्राःप्रसाध
नंसंनिधीतेपिनार्यः॥४॥आसक्तरुक्मोज्ज्वलकुरुक्षयाःगोरोचनापत्रवि विन्यस्त
भिमंगंसावक्त्रवाक्यांकितसैकतायास्तिस्त्रोतसःक्रांतिमतित्यतस्थौ॥५॥
लोनद्विरेफांजनभस्निभेयपक्ष्मसमेबलेखंशशिनश्चबिंबांतदाननश्रीरल

कैः प्रसिद्धैश्चिछेदसादृश्यवृथाप्रसंगः॥१५॥कस्यैर्पितोरोध्रकस्यायरुद्रोगौरो
वनानेदंनितांतगौरितस्याःकपोलेयरागलालातबबंधवक्त्रेप्रियवप्ररोहः॥१६॥
स्त्रावितक्तस्यविनक्तगात्र्याकिंचिन्मधुच्छिष्टविस्पष्टरागः।कोमप्यजिह्मोस्मु
रितैरपुष्पदासन्नलावण्यफलोधरोष्ठः॥१७॥यत्प्रःशिरश्चंडकलामनेनस्पृ
शतिसख्यापरिदासपूर्वीसारंड्याचावरणैरुताशीर्मात्पनतांनिर्वर्त
नंजघान॥१८॥तस्यासुजातोत्पलपत्रकांतेप्रसाधिकालिर्नयनेसमीक्ष्यान
वक्तुमाःकांतिविशेषबुध्याकालांजनंमंगलमित्युपात्तं॥१९॥सासंनवह्निःऊ
सुमेलितवज्योतिरिवघ्रिरिवत्रियामासरिद्विदंगैरिवलायमानैरासु ॥३॥

त्यमानाचरणैरवकाशे॥२०॥त्रात्मानमालोक्यवशेनमानमादर्शबिंबेस्तिमिता
यताक्षी।दरापयानत्वरितावधूवस्त्रीणांप्रियालोकफलोहिवेषः॥२१॥त्रथांउ
त्संदरितालमाईमांगत्यमादायमनःशिलांयाकर्णावसक्तामलदंतपत्रंमा
तातदीर्घंमुखमुन्नमय्य॥२२॥उमास्तनोऽदमनुप्रदोमनोरथोयःप्रथमंबभू
वातमेवमेनाउदितुःकथंविद्विवाददीक्षातिलकंचकार॥२३॥युग्मं॥बबंधचास्त्रा
ऊलदृष्टिरस्याःश्लाघानांतरेकल्पितसन्निवेशं।धन्योउसानिःप्रतिकार्यमाणमू
र्ध्वंमयंकौउकदस्तयत्नं॥२४॥क्षीरोदवेलेवसफेनपुंजापर्याप्तचंद्रेवशरत्रियो
मानवंनवक्षौमनिवासिनास्तन्योबजौदर्यणमादधाना॥२५॥तामर्थिता

न्यः ऊलदेवतास्यः ऊलप्रतिष्ठांप्रणमुप्रमाता। ऋकारयत्कारितंव्यदद्धा ऊमण्
पादयद्दणंस्तनीनां॥२६॥ अखंडितंप्रेमलतस्यपल्फरित्फलतेतान्निरुमाप्रमन
मानयाउतस्याद्दशरीरलानात्यश्वाहुताबंधुजनाशिषोपि॥२७॥इछावि
हत्योरनुरूपमद्दिस्तास्याःलतीलत्यमशबयीत्रा। सत्यःसतायांखुद्दा
स्छितायांतस्छोद्दषांकागमनंप्रतीत्य॥२८॥तावद्दरस्यापिऊवेरशैलेतत्पू
र्वपाणिग्रद्दणानुरूपं।प्रसाधनंमात्रजिरादतानिर्न्यस्तंपुरस्तात्मरशा
सनस्य॥२९॥तद्दोरवान्मंगलमंडनश्रीस्तापस्पृशेकेवलमीश्वरेण।सए ॥४७॥
ववेषःपरिणद्धुरिछंत्रावांतरंतत्पबिनोःप्रपेदे॥३०॥बन्दवन्तस्मेवसितांगरा

गकपालमेवामलशंखरश्रीः।उपांतनागेषुयलोचनांकोगजाजिनस्पेवदुकूल
जावः॥३१॥शंस्वांतरघोतिविलोचनंयदंतर्निविष्टामलपिंगतारं।सांनि
ध्यपछेहरितालमय्यास्तदेवजातंतिलकक्रियायाः॥३२॥यथाप्रदेशंतु
जगेश्वराणांकरिष्यतामाजरणंतरंचंशरीरमात्रंविनतिंप्रपेदेतथैवत
स्छुःफणारत्नशोनाः॥३३॥दिवापितिष्यूतमरिविजास्ताबालस्यादनाविःछ
तलांछनेनावंद्येनित्यंप्रतिजिन्नमौलेस्तूडामणेकिंग्रद्दणंहरस्य॥३४॥
श्लो॰प्र॰ सेगोपतिंनंदिनुजावलंबाशार्ङ्गलयमंतरितोरुष्टुंतद्रक्किसंछिन्न
१५ द्दद्दत्प्रमाणमारुद्यकेलाशमिवप्रतस्छे॥३५॥इत्यश्रुतैकप्रनवःप्रजावा

त्रप्रसिद्धनेपथ्यविधेर्विधाता आत्मानमासन्नगणोपनीतेखड्गनिष
क्रप्रतिमंददर्श॥३६॥तंमानरोदेवमनुव्रजंत्यःस्ववाहनक्षोण्नयत्नाव
तंसाःसुरेवःप्रनामंडलेरणुगौरेःपत्नाकरीवनुरिवांतरिक्षं॥३७॥तासौं
सांत्यपश्चाक्षनकप्रनाणंकालीकपालाजरणावकासेबलाकिनानिलप
योदराजिर्दूरंमुरक्षिघशतइदेवा॥३८॥ततोगणैःसलत्तःपुरोगैःपु
रंदारितोमंगलतूर्यघोषः।विमानशृंगाएयवगाहमानःशशंससेवा
वसरंखुरेभ्यः॥३९॥उपाददेतस्यसहस्त्ररश्मिस्त्वष्टानवंनिर्मितमा
तयत्नांसतद्वकृतादविदूरमौलिबनोवहन्त्रगांगमिवप्रवाहं॥४०॥छा॥४१॥

मूर्तेचगंगायमुनेतदानींसवामरेदेवमथेविधातां॥सहुद्गारूपविपर्ययेव
पिस्तंसपोतइवलक्ष्यमाणा॥४१॥तमन्वगच्छत्प्रथमोविधाताश्रीवत्स
लक्ष्माहरूपश्रसाक्षात्राजन्येतिवावामहिमानमस्यसंवर्द्धयंतोदवि
भेवबर्हिं॥४२॥एकैवमूर्त्तिर्विभिदेत्रिधासोसामान्यमेषांप्रथमावरत्वं
विष्णोर्दरस्तस्यदरिःकादाविद्वेधस्तयोस्तावपिधर्मसाधो॥४३॥तंलो
कपालाःपुरुहूतमुख्याःश्रीलक्षणंस्वर्गविनीतवेषाःदृष्टिप्रदानेनृत
नंदिसंज्ञास्तदर्शिताःप्रांजलयःप्रणेमुः॥४४॥केपेनमूर्ध्नःशतपत्रयोनिं
वायादरिंवृत्रहणंश्रितेनाश्लोकमानएसुरानशेषान्स्तोत्रावयामा

मयथात्रध्मनेः॥४५॥तस्मैजयाशीसहृजेपुरस्तात्तद्गर्षिजिग्धान्स्मित
इर्वमादाविवाहयज्ञेवितते॰त्रयूयमध्वर्यवःपूर्वहुतामयेति॥४६॥विश्वाव
सुप्राग्रहरैःप्रवीणैःसंगीयमानत्रिपुरावदानः॰त्रध्मनमध्यंतविकार
स्तंघस्तुतारताराधिपखंडधारी॥४७॥स्वस्वेलगामीतमुवाहवाहः॰मश
हृगामीकरकिंकिणीकः॰तटान्निघातादिवलन्नपंकेधुन्वन्मुहुःप्रोतघ
नानिमाणेः॥४८॥सप्रापदप्राप्तधराभियोगंनगेंद्रकुंजंनगरंमुहूर्त्तात्॥पु
रोविलग्नैर्हरदृष्टिपातैःखुवर्णसूत्रैरिवनद्धमाणं॥४९॥तस्योपकंठेघ ॥४२॥
ननीलकंठःकुतूहलादुन्मुखपौरदृष्टः॰स्वबाणविद्धादवतीर्यमार्गादास

=कटकास्त्रीनातैवोऽइस्तुप्रस्तुसानरस्त्रीयोऽइत्यमरः२
=शृंगैः२

न्नरूपमियार्यदेवः॥५०॥तमद्रिमद्वंधुजनाधिरूढैर्दृष्टादृगंजानांगिरिंय
मवन्ती॥प्रत्युद्गतागामागमनप्रतीतःप्रफुल्लवृक्षैःकटकैरिवस्थैः॥५१॥व
र्यंवुनोदेवमहीधराणांहारेपुरस्त्याद्वटितापिधम्ने॰समायतुर्दूरविसर्पि
द्वोषान्निनेकसेनूपयसामिवोघाः॥५२॥द्रुमानतद्रुमिधरादरेणत्रैलोक्य
वंदनकृतप्रणामः॰एवंमिथ्रासहितस्यदूरादावर्जितंनात्मशिरोविवेद॥५३॥
सप्रीतियोगाद्धिकसन्मुखश्रीर्लीलामाउरुयेसरतामुपेत्य॰प्रावेशयन्मंदि
रमद्रिमेनमाउत्फकोर्मयएमार्गपुरंध्रीः॥५४॥तस्मिन्मुहूर्त्तेपुरसुंदरीणा
मीशानसंदर्शनलालसानां॰प्रासादमालासुबबंधुरिछंत्यक्तान्यकार्या

णविचेष्टितानि॥५५॥ त्रैलोक्यमार्गसहस्राव्रजंत्याःकयाचिद्वृष्टनवांतमा
त्मा॥ बद्धुंनसंनावितएवतावत्करेणरुद्धोपिहिकेशपाशः॥५६॥ प्रस्ताधिका
लंबितमग्रपादमाक्षिप्यकायिद्वरामेवउत्सृष्टलोलगतिरागवा
क्षादलक्तकांकांपदवीततान॥५७॥ विलोचनंदक्षिणमंजनेनसंनाव्यतद्धं
यितवामनेत्रा॥तथैववातायनसन्निकर्षंययौशलाकामपरावहंती॥५८॥
जालांतरप्रेषितदृष्टिरन्याप्रस्थानजिल्लांतबबंधनीवी॥नाक्षिप्रविष्टान्त
रएवमेणदृस्तेनतस्थावबलंब्यवासः॥५९॥ अर्द्धोचितासत्वरसुच्छि
तायाःपदेपदेदुर्नमितेगलंती॥कस्याश्चिदासीद्सनातदानींसंउष्टमू ॥४३॥

स्रार्पितसूत्रशेषा॥६०॥स्तनंधयंतंतनयंविहायविलोकनायत्वरयाव्रजंती॥
सप्रस्नुतास्यांपदवीस्तनाभ्यांसिषेवकाचित्पयसागवाक्षं॥६१॥तासांमुखैव
रासवगंधगर्भैर्वीतांतराःसांइवहर्म्यनाः॥विलोलनेत्रभ्रमरैर्गवाक्षाः
सहस्रपत्राभरणाइवासन्॥६२॥तावद्यताकाञ्चलमिंदुमौलिरुत्तोर
णंराजपथंप्रपेदे॥प्रासादशृंगाणिदिवापिऊर्वज्योस्नानिषेवद्धिरु
ज्ज्वलानि॥६३॥तमेकदृश्यंनयनैःपिबंत्योनार्योनिजग्मुर्विषयांतरा
णितथाहिशेषेंद्रियवृत्तिरासांसर्वात्मनाचक्षुरिवप्रविष्टा॥६४॥स्था
नेतपोदुश्चरमेतदर्थमपर्णयाकोमलयापितद्यं॥यादात्मनप्यस्यत

नेतनाशेसास्यात्तत्रतार्थीकिमुतांकशय्यां॥६॥ननुनमारूढरूषाश
रीरमनेनदग्धंकुसुमायुधस्याब्राजादमुंदेवमुदीक्ष्यमन्येसन्यस्तदे
हःस्वयमेवकामः॥६८॥अनेनसंबंधमवाप्यदिष्ट्यामनोरथानांविष
मांप्ररोहानमालिहितिपालनोद्यैरुद्यैस्तरांवत्स्यतिशैलराजः॥६९॥
परस्परेणस्पृहणीयशोभंनचेदिदंद्वंद्वमयोजयिष्यत्।अस्मिन्द्वय
रूपविधानयत्नःपत्युःप्रजानांवितथोनविष्यत्॥७०॥इत्योषधीप्रस्थ
वित्तासिनीनांसृष्टएवनौषधीःस्त्रीत्वसुखास्त्रिनेत्रः।वैयूरवृत्तिलतलाजमुष्टि
हिमालयस्त्यात्तयमासखादः॥७१॥अलंकृतंतत्रावतीर्यतदन्तरस्तःशरद्व ॥४४॥

नाद्विधितिमानिवोक्तः।क्रांतानिपूर्वंक्रमलक्ष्मतेनकक्षांतराण्यद्रिपतेर्विवेश॥७०॥
तमन्वगिंद्रप्रमुखास्त्रिदेवाःसप्तर्षिपत्नीपरमर्षयश्चगणास्त्रिगर्यात्तयमन्व
गच्छन्प्रशस्यमारंभमिवोत्तमार्थाः॥७२॥तत्रेश्वरोविष्टरलाग्यधावत्सरत्न
मर्घ्यंमधुमद्भगवांनवेडकूलेवनगोपनीतेप्रत्यग्रहीत्सर्वमंत्रवज्ञः॥७३॥
डकूलवासास्तवधूसमीपंनिन्येनिनीतैरवरोधरक्षैः।वेलासकाशंस्फुटफे
नराजिर्नवैरुदन्वानिवपंडरायैः॥७४॥तयाविवृद्धानतनंडकोत्याप्रफुल्ल
वक्त्रःऊमुदःऊमार्याप्रसन्नयेतःसलिलःशिवोनूसंस्रज्यमाणःशरदे
वलोकः॥७५॥तयोरुपांतप्रतिसारितानिक्रियासमायत्रिषुकातराणि।ह्री

यंत्रिणामानश्रिरमनोऽमन्योन्यलोलानिविलोचनानि॥७५॥तस्याःकरंशैलसु
रूपनीतंजग्राहतामांशुलिमष्टमूर्त्तिः॥उमात्मनागूढतनोस्मरस्यतच्छं
किनःसर्वमिवप्ररोहं॥७६॥सोमोऽमःप्रादुरभूदुमायाःस्त्रिन्तांशुलिभुंगव
केउराख्यात्॥दृत्रिस्तयोःपाणिसमागमेनस्तंभिन्नवमनोनवस्य॥७७॥
प्रयुक्तपाणिग्रहणंयदंन्यद्ध्रुवंपुष्पतिकांतिमग्र्यां॥जानिध्रयोगादनयो
स्तदानींकिंकथ्यतेश्रूनयस्यत्यस्य॥७८॥प्रदक्षणप्रक्रमणात्तदग्नेर्
ऋदर्चिषस्तान्मिथुनंचकासे॥मेरोरुपांतेष्विववर्त्तमानमन्योऽन्यसंस्पर्शनि
मग्नस्त्रियामं॥७९॥तौदंपतीत्रीपरिणायवह्निमन्योन्यसंस्पर्शनिमीलि ॥४५॥

नाक्षौ॥सकारयामासवधुंपुरोधास्तस्मिन्नसमिद्धार्चिषिताजमोक्षं॥८०॥साताज
धूमांजलिमिष्टगंधंसुरूपेदशाद्वदनंनिनायाक्षपात्तसंसर्पिशमस्तस्याः
सुरूक्तकर्मेत्यतोंप्रपेदे॥८१॥तदाप्रदाहरूणगंडपत्तेषमुद्भूस्निकालोजनरा
गमक्ष्णोः॥वधूमुखंकोतयवावतंसमाचारधूमग्रहणाद्बभूव॥८२॥वधुंअद्विजः
शाहतवेषवस्त्रंवह्निर्विवाहंप्रतिपद्यवस्तात्॥शिवेनत्रीस्तद्धर्मचर्याकार्या
कार्यालयामुत्रविचारयेति॥८३॥आलोचनांतंश्रवणोवितत्यपातंगुरोस्त
द्वचनंनवोन्यात्॥निदाघकालोत्थएतन्नयेवमाहैंद्रमंत्रःप्रथमंष्टधिष्ण्याः॥८४॥
ध्रुवेणनत्रीध्रुवदर्शनायप्रयुज्यमानाप्रियदर्शनेन॥स्यादृष्टइत्याननमु

नमज्यङ्गासन्नकंठाकथमपकवाव॥८५॥इच्छंविधिज्ञेनपुरोहितेनप्रयुक्तपा
णिग्रहलोपवारोप्रएमनुक्तोपितरोप्रजानांपद्मास्तनस्छायपितामहा
य॥८६॥वश्यविधिनात्रविनंघतेस्मकल्पाणिवीरप्रसवानवेतिवावक्ष्य
तिःसन्नपियोष्टस्तर्वाशास्यविंतास्तिमितोबन्धव॥८७॥क्रियोपवारोंच
उरस्तवेदंतावत्पश्चाकनकास्तनस्छाज्यायपुत्रीलौकिकमेषितव्यमाद
हतारोपएमन्यत्तं॥८८॥तेनांतस्तनैजलविंष्टदेसकेष्टमुक्तफलजा
लशोनंतयोस्तेपर्यायतनालदंडमाधत्तलक्ष्मीकमलातपत्रं॥८९॥द्विध
प्रयुक्तेनयवाङ्मयेनसरस्वतीतान्मिथुनंनुनावास्तंस्कारप्रतेनवरंव ॥४६॥

रंवरएंवधुस्तुरवग्रहनिबंधनना॥९०॥तौसंधिषुव्यंजितवृत्तिभेदरांतरेषुप्र
तिबद्धरागंत्रपश्यतामग्रसरांमरुद्भेप्रियोगमाघंलतिलांगदारं॥९१॥द
वास्तदंतेहरमूढनायेकारटबद्धांजलयोनिपत्यशापावसानप्रतिलब्धम्
नैर्यथाविरेपंवशरत्यसेवां॥९२॥तस्यालुमेनेनगवान्विमन्युर्व्यापारमा
त्मन्यपिस्तायकानांकालेप्रयुक्तारवलुकालविद्भिर्विज्ञापनाजईमुत्सिद्धिमे
ति॥९३॥अथविबुधगणाःस्तांनिदुमोस्तिर्विसृज्यक्षितिधरपतिकन्यामाद
दानःकरेणाकनककलशरक्षानक्षिशोजासनाथांक्षितिविरवितशर्यंको
उकागारमागात्॥९४॥नवपरिणयलज्जास्मरणंतत्रगौरीवदनमपहरं

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

तांतक्रतोक्षेपमीशः॥ अपिशयनसखाप्रोदत्तवावंकथंचित्प्रथमसुरवि
कारैर्दासयामासगूढं॥९५॥इतिश्रीकुमारसंभवेमहाकाव्येकविश्रीका
लिदासस्यतौगौरीपरिणयनोनामसप्तमःसर्गःसमाप्तः॥श्रीः॥छ॥
॥शुभंभवतु॥कल्याणमस्तु॥छ॥ ॥संवत्१६७२वर्षेपौषशुदि५पंचमी शो
नौअघेदपीढहवास्तव्यंमोढज्ञातीयश्रीशिवदासुतश्रीहरिहरेणआ
त्मपठनार्थंकुमारसंभवाभिधानेकाव्यंसर्गसप्तकंयेतेलिखितमिदं॥छ॥
॥छ॥ ॥लेखकपाठकयोःकल्याणंभूयात्॥ ॥श्री॥छ॥॥छ॥श्रीः॥ ॥४७॥